

OPINIA

Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Poznaniu

podjęta w dniu 21 marca 2018 r.

w sprawie *Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim*
na 2018 rok

Na podstawie art. 42 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. 2015 r. poz. 1240) oraz art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2017 r. poz. 1065, ze zm.), Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Poznaniu opiniuje **pozytywnie** *Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok*, stanowiący załącznik do niniejszej opinii.

Zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, samorząd województwa na podstawie Krajowego Planu Działań, uwzględniając strategię rozwoju województwa, w tym w zakresie polityki społecznej, o których mowa w przepisach o samorządzie województwa i przepisach o pomocy społecznej, przygotowuje corocznie regionalny plan działań na rzecz zatrudnienia, określający priorytetowe grupy bezrobotnych i osób wymagających wsparcia – po zasięgnięciu opinii powiatów wchodzących w skład województwa oraz wojewódzkiej rady dialogu społecznego, o której mowa w ustawie o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego.

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok został zaakceptowany przez Konwent Starostów Województwa Wielkopolskiego oraz Wojewódzką Radę Rynku Pracy w Poznaniu.

Zbigniew Hoffmann

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady
Dialogu Społecznego w Poznaniu

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

Wojewódzki Urząd Pracy
w Poznaniu

**Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia
w Województwie Wielkopolskim
na 2018 rok**

Poznań, 2018 r.

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu

ul. Szyperska 14

61-754 Poznań

tel. 61 846 38 19

e-mail: wup@wup.poznan.pl

wuppoznan.praca.gov.pl

ISSN 1734-0276

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	5
II. Diagnoza sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w 2017 roku	9
III. Wyzwania wielkopolskiego rynku pracy w 2018 roku.....	12
III.1 Podniesienie aktywności zawodowej w regionie, poprzez wzrost zatrudnienia osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy lub zwiększenie mobilności mieszkańców..	13
III.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	13
III.3 Podniesienie jakości edukacji i dopasowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy	37
III.4 Wspieranie wielkopolskiej przedsiębiorczości i innowacyjności	50
III.5 Wsparcie funkcjonowania instytucji rynku pracy	62
IV. Główni realizatorzy i partnerzy Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok.....	66
V. Źródła finansowania regionalnej polityki rynku pracy w 2018 r.	67
VI. Monitorowanie i sprawozdawczość	68

Wykaz najczęściej używanych skrótów:

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

BP – budżet państwa

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

ES – ekonomia społeczna

EURES – sieć europejskich służb zatrudnienia

FP – Fundusz Pracy

JST – jednostki samorządu terytorialnego

KFS – Krajowy Fundusz Szkoleniowy

KO – Kuratorium Oświaty w Poznaniu

KPDZ – Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia

MCK – Młodzieżowe Centra Kariery

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

OHP – Ochotnicze Hufce Pracy

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

PT – pomoc techniczna

PUP – powiatowe urzędy pracy

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu

SWW – Samorząd Województwa Wielkopolskiego

SZWW – Strategia Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020

UE – Unia Europejska

UMWW – Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu

WUW – Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu

WRPO 2014+ - Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

I. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2017 r. poz. 1065, ze zm.) SWW przygotowuje corocznie regionalny plan działań na rzecz zatrudnienia.

W przygotowaniu *Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok* szczególne znaczenie mają dokumenty strategiczne na poziomie województwa tj. *Strategia Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014–2020*; *Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020* oraz *Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2020*.

Wśród dokumentów szczebla krajowego kluczowe znaczenie ma KPDZ uchwalany w cyklach trzyletnich przez Radę Ministrów. Dokument ten, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy, określa w szczególności:

- cele i kierunki działań zgodne z priorytetami polityki państwa w dziedzinie rynku pracy,
- przewidywaną wysokość środków finansowych, w tym FP oraz BP, na dofinansowanie działań wynikających z KPDZ,
- wskaźniki efektywności KPDZ.

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok został przygotowany na podstawie projektu *Założenia programowo – organizacyjne Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2018-2020* z lipca 2017 r.

W założeniach programowo – organizacyjnych KPDZ na lata 2018-2020 wyznacza się następujące priorytety:

- Aktywizacja zawodowa niewykorzystanych dotąd zasobów pracy, w tym grup najbardziej narażonych na wykluczenie społeczne i bezrobocie długoterminowe,
- Sprawny rynek pracy.

W związku z operacyjnym charakterem KPDZ na lata 2018-2020 celem głównym pozostaje: zwiększenie wskaźnika zatrudnienia ogółem, skrajnych grup wiekowych, kobiet i osób niepełnosprawnych przy jednoczesnym zagwarantowaniu wysokiego bezpieczeństwa zatrudnienia.

Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok stanowi również uszczegółowienie działań zapisanych w SZWW, która jest dokumentem wyznaczającym wspólną politykę rynku pracy oraz zasobów ludzkich dla Wielkopolski. Celem głównym *Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020* jest zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców, warunkujące wzrost konkurencyjności i poprawę jakości życia regionu. Osiągnięcie tego celu jest możliwe poprzez zwiększenie szans zatrudnienia dla mieszkańców Wielkopolski w wieku produkcyjnym.

Priorytety SZWW:

Priorytet 1: Wzrost zatrudnienia i mobilności mieszkańców.

Priorytet 2: Inwestycje w edukację i kształcenie ustawiczne.

Priorytet 3: Integracja społeczna i walka z ubóstwem.

Działania w ramach *Priorytetu 1.* będą realizowane poprzez wspieranie aktywności osób bezrobotnych w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, trwałą aktywizację ludzi młodych poszukujących zatrudnienia, wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy szczególnie na obszarach o niskim wskaźniku zatrudnienia, wsparcie na rzecz godzenia życia zawodowego i prywatnego, przygotowanie przedsiębiorców i pracowników do zmiany gospodarczej oraz wsparcie kompetencji innowacyjnych w regionie i wspieranie aktywności zawodowej osób starszych.

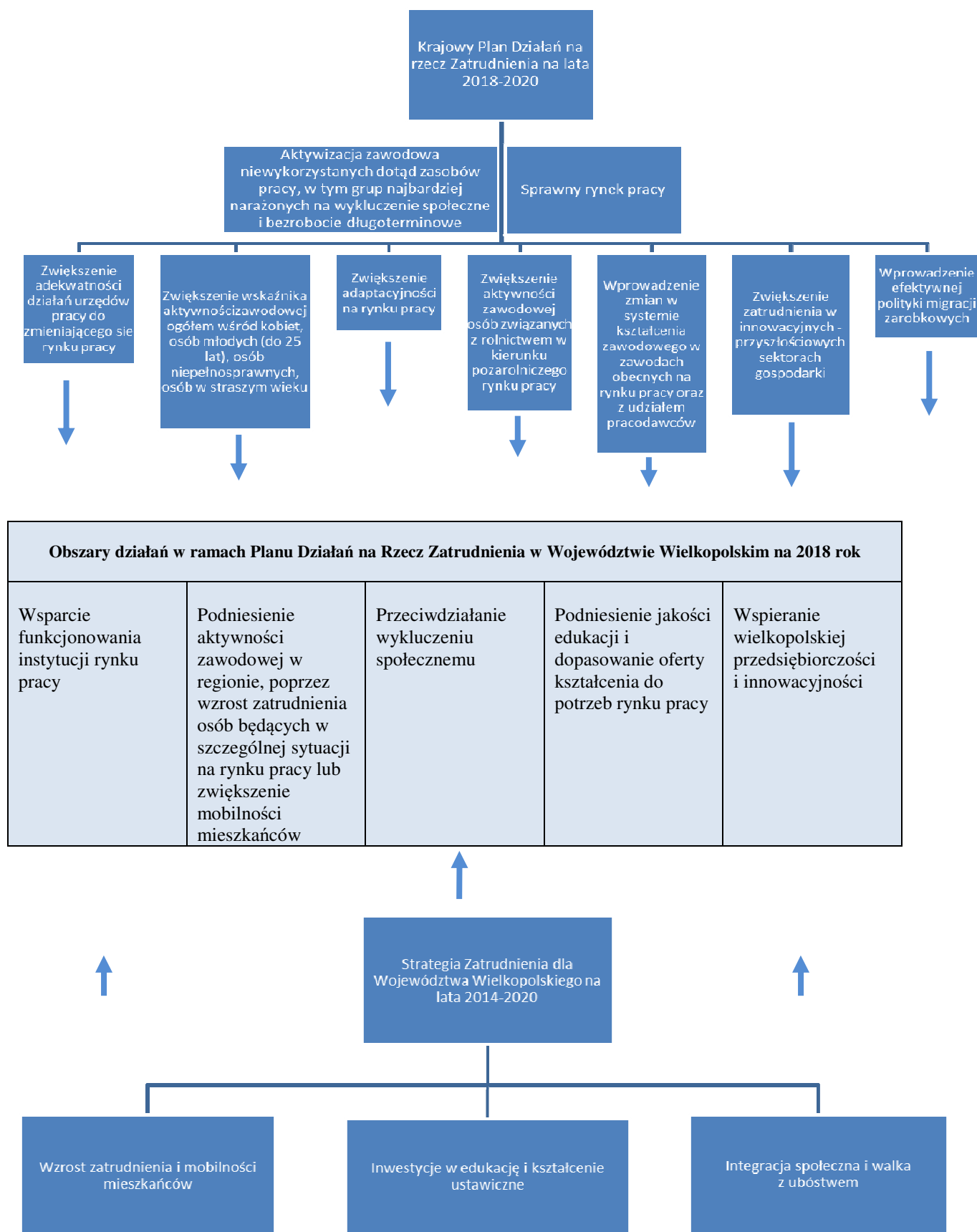
Priorytet 2. kładzie nacisk na wspieranie zwiększenia liczby miejsc w przedszkolach, szczególnie w małych ośrodkach, zapewnienie dostępu do dobrej jakości edukacji podstawowej i ponadpodstawowej w małych ośrodkach miejskich i wiejskich, podniesienie umiejętności i kwalifikacji osób dorosłych zgodnie z potrzebami pracodawców oraz dopasowanie systemów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

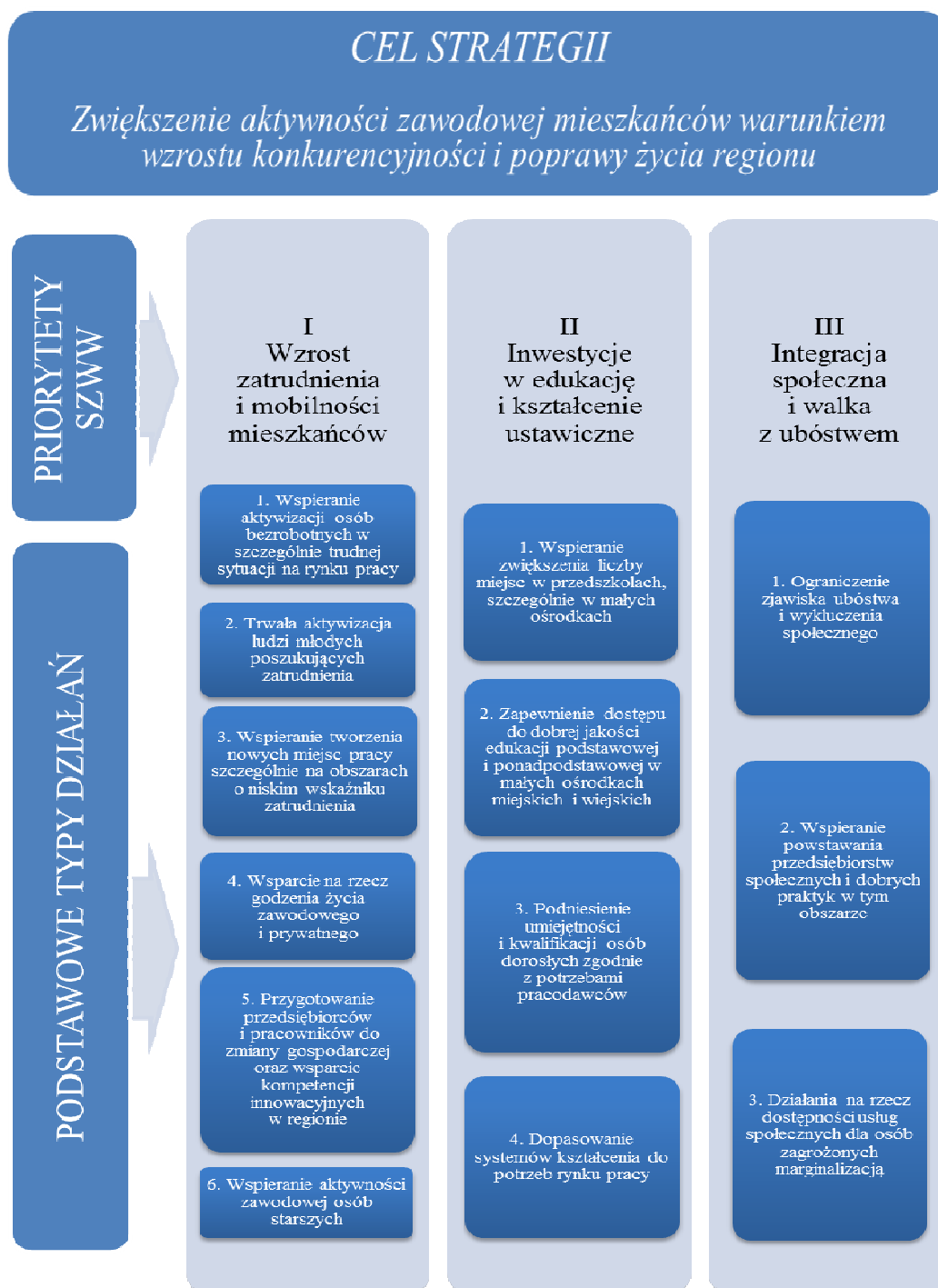
Priorytet 3. zakłada ograniczenie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego, wspieranie powstawania przedsiębiorstw społecznych i dobrych praktyk w tym obszarze oraz działania na rzecz dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych marginalizacją.

Istotne dla realizacji działań w zakresie rynku pracy w województwie wielkopolskim są też założenia zawarte w *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.* Za cel główny zaktualizowanej Strategii przyjęto: „Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”.

Ponadto *Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2020*, będąca uszczegółowieniem *Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku w zakresie polityki społecznej*, jest jednym z dokumentów wyznaczających główne kierunki rozwoju i wdrażania polityki społecznej w województwie wielkopolskim.

Obszary działań w ramach *Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok* w oparciu o projekt *Założenia programowo – organizacyjne Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2018-2020* i *Strategię Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020*.

II. Diagnoza sytuacji na wielkopolskim rynku pracy w 2017 roku

1. Rok 2017 był najlepszym od kilkunastu lat, jeśli chodzi o sytuację na rynku pracy, stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku wyniosła 3,7%, tj. o 1,2 punktu procentowego mniej niż w grudniu 2016. Województwo wielkopolskie nadal wyróżnia się najniższą stopą bezrobocia będącą na poziomie o 2,9 punktu procentowego poniżej wskaźnika krajowego. Znaczny spadek liczby osób bezrobotnych w ewidencji PUP może świadczyć o tym, że osoby te sprawniej znajdują zatrudnienie na wielkopolskim rynku pracy. Nie tylko zauważalny jest spadek liczby osób bezrobotnych, ale i stopy bezrobocia. Świadczy to o ożywieniu gospodarczym regionu i związane jest z dobrą koniunkturą gospodarczą Wielkopolski.
2. W dalszym ciągu bezrobocie było zróżnicowane terytorialnie. Największe obserwowane było we wschodniej i północnej części województwa.
3. W grudniu 2017 r. najwyższą stopę bezrobocia notowano w powiatach konińskim – 9,7% wobec 12,6% w grudniu 2016 r. i złotowskim – 8,4% wobec 9,6%. Najniższe wskaźniki utrzymywały się w poznańskim – 1,5% wobec 2,0% przed rokiem, czy wolsztyńskim – 1,7% wobec 2,6% i kępińskim – 1,9% wobec 2,2%.
4. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2017 r. stanowili 84,3% ogółu bezrobotnych i było to o 0,3 punktu procentowego mniej niż rok wcześniej. Udział długotrwale bezrobotnych stanowiących najbardziej liczną grupę wśród zarejestrowanych ogółem, w skali roku zmniejszył się o 1,4 % i wyniósł 47,6%.
5. Zmniejszył się również odsetek osób bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia – o 0,8 punktu procentowego do 28,2% w tym poniżej 25 roku życia o 0,5 punktu procentowego do 14,1 %, nadal jednak osoby młode stanowią liczną grupę w rejestrach osób bezrobotnych, tym samym wymagają szczególnego wsparcia na rynku pracy.
6. W szczególnej sytuacji na rynku pracy pozostają także osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia. Na koniec 2017 roku osób bezrobotnych w tym wieku było 15 457, rok wcześniej status osoby bezrobotnej w tej kategorii wiekowej posiadało 20 994 osoby. Stanowią one prawie 1/3 wszystkich bezrobotnych. W grudniu 2017 udział osób bezrobotnych po 50 roku życia wyniósł 26,3%, a w porównaniu do 2016 zmalał o 0,7 punktu procentowego.

7. W grudniu 2017 r. w ewidencjach powiatowych urzędów pracy pozostawało 4 645 osób niepełnosprawnych, ich liczba zmniejszyła się względem roku 2016, kiedy to osób niepełnosprawnych w Wielkopolsce było 6 088. Wynika to z zainteresowania pracodawców zatrudnieniem osoby niepełnosprawnej, w 2017 roku 4 542 oferty pracy skierowane były do tej grupy osób.
8. Do PUP całej Wielkopolski trafiło w 2017 roku 124,1 tys. ofert pracy, tj. o ponad 9,3 tys. mniej niż w 2016 roku. Ponad 80% stanowiły oferty pracy niesubsydiowanej. Najwięcej zgłoszonych wolnych miejsc pracy pochodziło z branży przetwórstwa przemysłowego 30 219 ofert, działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej 28 758 ofert, handlu 17 224 oferty, budownictwa 11 663 oferty, branży transportowej 6 013 ofert, administracji publicznej 4 723 oferty oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej 4 576 ofert.
9. Wielkopolscy pracodawcy coraz częściej zatrudniają obcokrajowców, w szczególności obywateli Ukrainy. Ponadto notuje się zwiększoną liczbę wydanych pozwoleń na pracę. Łącznie złożono je w liczbie 182 194, z czego 58 126 dla kobiet. Prawie wszystkie oświadczenia, tj. 94,6% dotyczyły Ukrainy - 172 424. Pozostałe dotyczyły osób pochodzących z Białorusi - 4 620, Mołdawii - 2 948, Gruzji – 1 624, Rosji - 437, Armenii - 141.
10. Notowane w ostatnich latach zmniejszenie poziomu bezrobocia znalazło również odbicie w liczebności populacji bezrobotnych kobiet. W ciągu trzech ostatnich lat ulegała ona znaczącemu zmniejszeniu - w granicach od 15 do 21,8 procent. Równocześnie jednak od 2013 roku systematycznie rośnie odsetek udziału kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych, który w ciągu 2017 roku kolejny raz zwiększył się (o 2 punkty procentowe i wyniósł 60,8%). O pogarszającej się sytuacji kobiet na rynku pracy może świadczyć również powiększanie się udziału tej grupy w kategoriach osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, między innymi bezrobotnych: bez doświadczenia zawodowego, do 25 roku życia, oraz do 30 roku życia, posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia, bądź co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia, długotrwale bezrobotnych, bez kwalifikacji zawodowych.
11. Mimo mniejszej liczby ofert zarówno będących w dyspozycji urzędów pracy, jak i dostępnych na otwartym rynku, zmniejszyła się liczba bezrobotnych znajdujących się w rejestrach urzędów pracy, co pociągnęło za sobą spadek liczby bezrobotnych

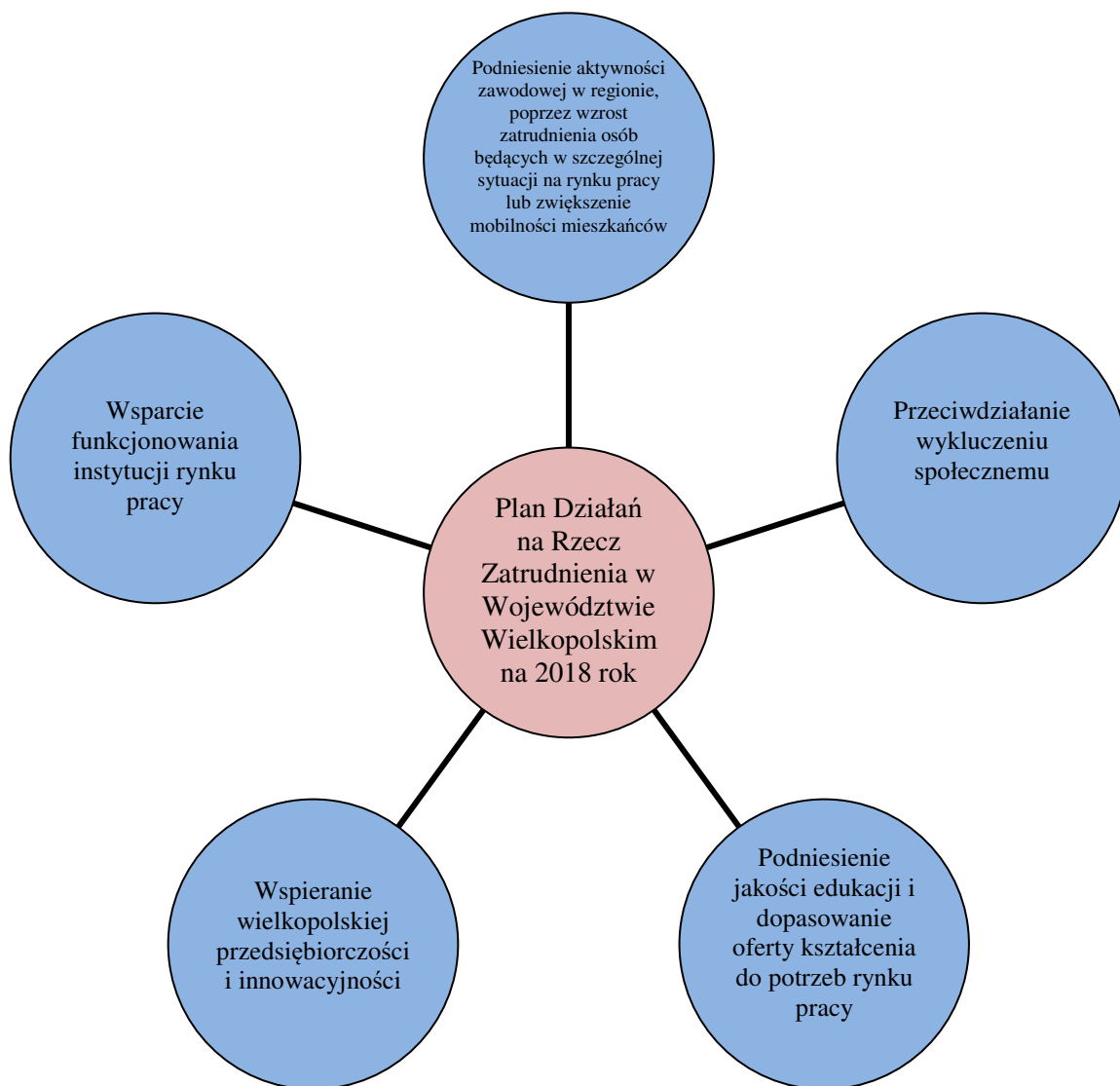
aktywizowanych w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. W efekcie w 2017 roku wsparcia udzielono 31 543 osobom, tj. 2 567 osobom mniej niż w 2016 roku. Podobnie jak w latach poprzednich najwięcej osób skorzystało ze wsparcia w ramach stażu łącznie z przygotowaniem zawodowym dorosłych, szkoleń, dofinansowania do podjęcia działalności gospodarczej i refundacji kosztów doposażenia stanowiska pracy.

12. W 2017 r. ze środków FP na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia wydano 273 921,1 tys. zł, tj. o 6,5% mniej niż rok wcześniej.

13. Pracodawcy i ich pracownicy, chcący zaktualizować lub zdobyć nowe kompetencje zawodowe, odpowiadające potrzebom rynku pracy, mogli korzystać ze środków finansowych Krajowego Funduszu Szkoleniowego, podzielonego przez WUP na wielkopolskie powiaty. Pula środków jaką województwo wielkopolskie otrzymało w 2017 roku wyniosła 14 999,3 tys. zł, tj. o 2 342,3 tys. zł więcej niż w 2016 roku. W 2017 roku ze środków rezerwy KFS w Wielkopolsce skorzystało 21 powiatowych urzędów pracy. Łącznie Urzędy zawnioskowały o kwotę 2 883,3 tys. zł. Dzięki KFS przeszkolono w 2017 roku 11 179 osób, tj. blisko 10% więcej niż w 2016 roku. Ostatecznie na szkolenia wydano 16 346,2 tys. zł.

III. Wyzwania wielkopolskiego rynku pracy w 2018 roku

Celem głównym *Planu Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok* jest zwiększenie wskaźnika zatrudnienia ogółem, kobiet, grup wiekowych do 30 roku życia i po 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych oraz niepełnosprawnych. Określono 5 podstawowych obszarów w ramach regionalnej polityki zatrudnienia.

III.1 Podniesienie aktywności zawodowej w regionie, poprzez wzrost zatrudnienia osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy lub zwiększenie mobilności mieszkańców

WUP

1. **Nazwa zadania:** Opracowanie analiz dotyczących rynku pracy:

- Raport: *Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2017 roku*
- Raport: *Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2017 rok*
- *Analiza efektywności podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w Wielkopolsce w 2017 roku*
- *Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2017 roku*
- *Niepełnosprawni bezrobotni w Wielkopolsce w 2017 roku*
- *Biuletyn Informacyjny WUP w Poznaniu*
- Raport: *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych*
- *Barometr zawodów 2018*
- *Publikacje z badań własnych WUP w Poznaniu*
- Biuletyn Informacyjny poświęcony wdrażanej przez WUP I Osi Priorytetowej PO WER.

Oczekiwane efekty: Wykorzystanie wyników publikacji do zaplanowania działań i interwencji dla rozwiązywania zdiagnozowanych problemów rynku pracy. Poszerzenie i upowszechnienie raportów z badań i analiz poprzez zamieszczenie ich w wersji elektronicznej na stronach internetowych WUP.

Źródło finansowania: Budżet WUP, FP, PT WRPO 2014+, dotacja MRPiPS

2. **Nazwa zadania:** Realizacja działań aktywizacyjnych na rzecz osób długotrwale bezrobotnych w ramach umowy z agencją zatrudnienia.

Opis realizacji: Kontynuacja realizacji umowy z Wykonawcą na działania aktywizacyjne dla 1 000 osób długotrwale bezrobotnych z określonym II albo III profilem pomocy, zarejestrowanych w urzędach pracy w Kole, Koninie i Wrześni.

Oczekiwane efekty: Doprowadzenie do zatrudnienia uczestników działań aktywizacyjnych

Źródło finansowania: FP

3. **Nazwa zadania:** Aktywizacja osób bezrobotnych poprzez wspieranie mobilności przestrzennej, w tym międzynarodowej w ramach sieci EURES.

Opis realizacji: Informowanie poszukujących pracy o warunkach życia i pracy w Europejskim Obszarze Gospodarczym, rekrutacja oraz organizacja targów pracy, zwiększanie możliwości nabycia doświadczenia zawodowego poprzez realizację ofert pracy sezonowej dla uczniów, studentów oraz absolwentów.

- Organizacja 3 projektów rekrutacyjnych dla pracodawców zagranicznych (np. Hiszpania, Niemcy).
- Realizacja międzynarodowego pośrednictwa pracy.
- Organizacja 4 spotkań z niemieckim doradcą EURES.
- Organizacja 2 spotkań w ramach Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy.
- Uczestnictwo w konferencjach / seminariach / szkoleniach / targach pracy organizowanych przez partnerów rynku pracy np. przez Europass, Eurodesk, Europedirect, WUP, PUP.
- Organizacja szkolenia dla pracowników PUP, Oddziałów Zamiejscowych WUP w Poznaniu oraz pracowników OHP zajmujących się tematyką EURES.
- Uczestnictwo w targach pracy organizowanych przez uczelnie wyższe.

Źródło finansowania: FP, budżet WUP

4. **Nazwa zadania:** Wsparcie działalności organizacji pozarządowych województwa wielkopolskiego.

Opis realizacji: W 2018 roku planuje się ogłoszenie otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych z Wielkopolski na realizację zadań publicznych w obszarze rynku pracy. Udzielone organizacjom dofinansowanie zostanie przeznaczone na wsparcie osób niepełnosprawnych z orzeczoną niepełnosprawnością (lub wybranego rodzaju niepełnosprawności) w postaci warsztatów aktywizujących w zakresie poradnictwa zawodowego.

Oczekiwane efekty: Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych celem skutecznego funkcjonowania na rynku pracy.

Źródło finansowania: budżet SWW.

5. **Nazwa zadania:** Świadczenie usług poradnictwa zawodowego dla osób poszukujących zatrudnienia, odczuwających trudności na rynku pracy oraz dla młodzieży uczącej się.

Opis realizacji: Indywidualne konsultacje zawodowe z wykorzystaniem diagnostyki psychologicznej oraz zajęcia grupowe rozwijające umiejętności poszukiwania i utrzymania zatrudnienia oraz radzenia sobie w sytuacjach problemowych na rynku pracy.

Spotkania informacyjno – doradcze dla młodzieży: pomoc w zdobywaniu wiedzy o rynku pracy, określaniu zainteresowań zawodowych i tworzeniu planów kariery zawodowej.

Oczekiwane efekty: Zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie aktywnego poszukiwania pracy; wzrost skuteczności w podejmowaniu działań, rozwój umiejętności przyczyniających się utrzymania zatrudnienia.

Wzrost umiejętności młodych ludzi w zakresie rozpoznawania własnych potrzeb zawodowych, kompetencji, planowania rozwoju zawodowego, wzrost wiedzy dotyczącej rynku pracy.

Źródło finansowania: FP, budżet WUP.

6. **Nazwa zadania:** Prowadzenie Rejestru Instytucji Szkoleniowych (RIS)

Opis realizacji: Dokonywanie wpisów instytucji szkoleniowych do RIS oraz aktualizacja danych.

Oczekiwane efekty: Wzrost wiedzy na temat możliwości kształcenia ustawicznego.

7. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania 1.1 *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe*, Poddziałania 1.1.1. oraz Działania 1.2 *Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe*, Poddziałania 1.2.1 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Opis realizacji: Podnoszenie aktywności zawodowej dla osób poniżej 30 r.ż. w ramach *PI 8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie Gwarancji dla Młodzieży*. Celem interwencji jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia, w tym w szczególności osób bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Powyższe będzie realizowane w ramach Działania 1.1, Poddziałania 1.1.1 i Działania 1.2, Poddziałania 1.2.1 PO WER.

Oczekiwane efekty: Poprawa szans na zatrudnienie osób do 29 roku życia bezrobotnych i biernych zawodowo.

Źródło finansowania: EFS, BP i wkład własny beneficjenta.

8. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania 6.1 *Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez PSZ* i Działania 6.2 *Aktywizacja zawodowa* w ramach WRPO 2014+.

Opis realizacji: Podnoszenie aktywności zawodowej mieszkańców województwa wielkopolskiego w wieku powyżej 29 roku życia w ramach w *PI 8i Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników*. Celem interwencji jest wzrost zatrudnienia osób powyżej 29 roku życia bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy. Powyższe będzie realizowane w ramach Działania 6.1 oraz Działania 6.2 WRPO 2014+.

Oczekiwane efekty: Poprawa szans na zatrudnienie osób powyżej 29 roku życia bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Źródło finansowania: EFS, BP i wkład własny beneficjenta.

Departament Gospodarki UMMW

9. **Nazwa zadania:** Warsztaty zachęcające do zakładania własnej działalności gospodarczej z wykorzystaniem nowych technologii i rozwiązań organizacyjnych.

Opis realizacji: Warsztaty skierowane będą do ok. 80 osób z wybranych grup społecznych, które ze względu na swoją trudną sytuację mają problemy ze znalezieniem zatrudnienia, a dla których rozwiązaniem byłoby rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

Oczekiwane efekty:

- zapoznanie uczestników z budową niskokosztowych modeli biznesowych dostosowanych do uwarunkowań lokalnych oraz potencjalnych nisz rynkowych;
- przedstawienie psychologicznych uwarunkowań prowadzenia działalności gospodarczej – motywacji do osiągnięcia sukcesu rynkowego;
- zmotywowanie uczestników do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej;
- resocjalizacja osadzonych.

Źródło finansowania: Budżet UMMW.

ROPS

10. **Nazwa zadania:** Działania na rzecz Zakładów Aktywności Zawodowej.

Opis realizacji: Dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej pozyskiwane jest ze środków PFRON będących w dyspozycji SWW. Adresatami działań są osoby niepełnosprawne zaliczane do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną).

Oczekiwane efekty: utrzymanie stanu zatrudnienia, możliwości zwiększenia zatrudnienia, rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych z możliwością zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Źródło finansowania: środki PFRON

OHP

11. **Nazwa zadania:** Zwiększenie dostępu młodzieży do usług z zakresu pośrednictwa pracy oraz wsparcie w procesie wejścia na rynek pracy.

Opis realizacji: Zadania te realizować będą Punkty Pośrednictwa Pracy funkcjonujące w ramach OHP i świadczące usługi z zakresu pośrednictwa pracy dla młodzieży w wymiarze lokalnym

Oczekiwane efekty: Uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia oraz kształtowanie kariery zawodowej.

Źródło finansowania: Budżet OHP

12. **Nazwa zadania:** Organizacja szkoleń zawodowych (np. kosmetyczka, magazynier z obsługą wózka jezdniowego, kasjer - sprzedawca, spawacz metodą TIG).

Opis realizacji: Szkolenia te realizowane będą przez jednostki finansowane w ramach utrzymania projektu „OHP jako realizator usług Rynku Pracy”: MCK Ostrzeszów, MCK Krotoszyn, MCK Turek, MCK Wolsztyn, Ośrodek Szkolenia Zawodowego w Grodzisku Wlkp., MCK Chodzież, MCK Gniezno, MCK Śrem, MCK Kępno.

Źródło finansowania: Budżet OHP

13. **Nazwa zadania:** Organizacja wolontariatu.

Opis realizacji: MCK oraz Ośrodek Szkolenia Zawodowego w Grodzisku Wlkp. Organizować będą wolontariat obejmujący zakresem zadania na stanowisku pomoc biurowa.

Źródło finansowania: Budżet OHP

14. **Nazwa zadania:** Realizacja autorskich programów.

Opis realizacji: Opracowane przez kadrę OHP programy realizowane będą dla grup docelowych 18-25 lat, a w niektórych przypadkach już od 15 r.ż. Mają na celu rozszerzenie świadomości przyszłego pracownika o zatrudnieniu, pisaniu CV, listów motywacyjnych i rozmowach kwalifikacyjnych.

Źródło finansowania: Budżet OHP

15. **Nazwa zadania:** Szkolenia zawodowe uczestników w wieku 15-18 lat u pracodawców.

Opis realizacji: OHP zawiera z pracodawcami porozumienia o warunkach zatrudnienia. Są to: zakłady rzemieślnicze, sklepy, spółki handlowe oraz Wielkopolska Wojewódzka Komenda OHP. Szkolenia prowadzone będą w ponad 40 zawodach szkolnych (zgodnych z klasyfikacją zawodów i specjalności szkolnictwa zawodowego). Główną bazę szkolenia praktycznego stanowić będzie rzemiosło oraz punkty gastronomiczne i handlowe. Docelową grupą będzie około 3500 młodzieży z województwa wielkopolskiego.

Źródło finansowania: Budżet OHP

16. **Nazwa zadania:** Realizacja projektu systemowego pn. „*Od szkolenia do zatrudnienia - EFS*”

Opis realizacji: Beneficjenci projektu (140 osób) objęci będą wsparciem opiekuńczo – wychowawczym, motywacyjno – doradczym, szkoleniowo – edukacyjnym oraz zatrudnieniowym.

Oczekiwane efekty: Wsparcie będzie miało na celu skierowanie uczestników NEET na staże zawodowe, które finalnie pozwolą na zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej beneficjentów projektu oraz zwiększenie zdolności zatrudnienia.

Źródło finansowania: Środki EFS

PFRON

17. **Nazwa zadania:** Zlecenie realizacji zadań w ramach art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.): kierunek pomocy wejście osób niepełnosprawnych na rynek pracy

Opis realizacji:

Dofinansowanie projektów z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowanych na zlecenie PFRON przez fundacje oraz organizacje pozarządowe, dotyczących organizowania i prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz włączania osób niepełnosprawnych w rynek pracy, w szczególności przez:

- a) doradztwo zawodowe,
- b) przygotowanie i wdrożenie indywidualnego planu drogi życiowej i zawodowej,
- c) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, mających na celu przygotowanie do aktywnego poszukiwania pracy i utrzymania w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

Czas realizacji projektów od dnia 1 stycznia 2018 roku do 31 marca 2019 roku. Projekty wieloletnie mogą być realizowane od 1 stycznia 2018 roku do 31 marca 2021 roku.

Oczekiwane efekty: Wejście beneficjentów ostatecznych projektu na rynek pracy, uzyskanie oraz utrzymanie trwałości ich zatrudnienia.

Źródło finansowania: środki PFRON

18. **Nazwa zadania:** Program STABILNE ZATRUDNIENIE osób z niepełnosprawnością w administracji i służbie publicznej.

Opis realizacji:

Pomoc finansowa udzielana w formie dofinansowania:

- wyposażenia stanowisk pracy dla beneficjentów ostatecznych, odpowiednio do potrzeb wynikających z niepełnosprawności oraz charakteru zatrudnienia;
- adaptacji pomieszczeń i otoczenia zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających beneficjentom ostatecznym wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy;
- zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek beneficjentów ostatecznych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności;
- szkoleń beneficjentów ostatecznych zatrudnionych w ramach programu;
- szkoleń pracowników Wnioskodawcy w zakresie umiejętności współpracy z beneficjentami ostatecznymi zatrudnionymi w ramach programu, w tym kosztów szkoleń pracowników pomagających beneficjentom ostatecznym w pracy;
- organizacji przez pracodawcę dowozu beneficjentów ostatecznych z miejsca zamieszkania do zakładu pracy i powrotu;

- dodatku motywacyjnego wypłacanego beneficjentom ostatecznym przez Wnioskodawcę.

Oczekiwane efekty: Podniesienie wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnością w administracji publicznej. Program przyczyni się do inicjowania lub wsparcia działań prowadzonych na rzecz osób niepełnosprawnych przez instytucje wykonujące zadania z zakresu administracji publicznej. Pozwoli na wzmocnienie kwalifikacji zawodowych niezbędnych do podjęcia i utrzymania zatrudnienia osób z orzecznym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (bezrobotnych lub poszukujących pracy, które nie wykonują żadnej pracy zarobkowej).

Źródło finansowania: środki PFRON

19. **Nazwa zadania:** Pilotażowy program „AKTYWNY SAMORZĄD” - Moduł I
– likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową

Opis realizacji:

Formy i zakres pomocy udzielanej w ramach programu:

- likwidacja bariery transportowej poprzez dofinansowanie zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu lub dofinansowanie, refundację kosztów uzyskania prawa jazdy kategorii B, w szczególności: kursu i egzaminów na prawo jazdy kategorii B. Beneficjentami są osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.
- likwidacja barier w poruszaniu się poprzez dofinansowanie lub refundację kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub dofinansowanie zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne lub dofinansowanie, refundację kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny. Beneficjentami są osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej lub zatrudnione, zdolne do pracy w wyniku wsparcia udzielonego w programie.
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej poprzez dofinansowanie, refundację kosztów opieki nad osobą zależną. Beneficjentami są osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, aktywne zawodowo, które pełnią rolę opiekuna prawnego dziecka.

Oczekiwane efekty: Likwidacja lub zmniejszenie barier uniemożliwiających uczestniczenie w życiu społecznym, zawodowym lub w dostępie do edukacji. Przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji zawodowej, podjęcia zatrudnienia lub wsparcie w utrzymaniu

zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych. Ponadto aktywizacja zawodowa poprzez zastosowanie elementów wspierających zatrudnienie.

Źródło finansowania: środki PFRON

Biuro Karier UAM

20. **Nazwa zadania:** Targi pracy i szkolenia przygotowujące do wejścia na rynek pracy.

Opis realizacji: Udzielanie indywidualnych porad doradczych oraz wsparcia osobom kończącym uczelnie wyższe w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy i ułatwienie kontaktu z pracodawcami oraz dostępu do ofert pracy.

Oczekiwane efekty: Przygotowanie do wejścia na rynek pracy i ułatwienie kontaktu z pracodawcami.

Źródło finansowania: Środki własne.

ARiMR

21. **Nazwa zadania:** Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników - Premie dla młodych rolników w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020

Opis realizacji: Premia przyznawana jest na realizację biznesplanu w przejmowanych gospodarstwach rolnych i może zostać przeznaczona na inwestycje w środki trwałe, zakup obrotowych środków produkcji dotyczących działalności rolniczej lub przygotowanie do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie. Inwestycje w środki trwałe muszą stanowić wartość równą co najmniej 70% kwoty pomocy. Premia w wysokości 100 tys. zł będzie wypłacana w dwóch ratach:

- I - w wysokości 80% - po spełnieniu przez beneficjenta, w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy, warunków z zastrzeżeniem których została wydana ww. decyzja;
- II - w wysokości 20% - po realizacji biznesplanu.

Adresatami „Premii dla młodych rolników” są pełnoletnie osoby fizyczne (do 40 roku życia), które po raz pierwszy rozpoczynają samodzielne prowadzenie gospodarstwa rolnego jako kierujący gospodarstwem, stały się właścicielem lub objęły prowadzenie gospodarstwa rolnego, posiadające odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

Oczekiwane efekty: Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia ogółem oraz wśród grupy wiekowej do 30 roku życia. Spodziewanym efektem wdrażania wskazanego działania jest stymulowanie zmian strukturalnych w sektorze rolnym przez ułatwienie przejmowania lub zakładania gospodarstw przez osoby młode o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych.

Planowany termin naboru wniosków o przyznanie pomocy: maj 2018r.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz środki krajowe.

Departament Wdrażania Programu Regionalnego UMWW

22. **Nazwa zadania:** Oś Priorytetowa 3 „*Energia*”.

Działanie 3.3 „*Wspieranie strategii niskoemisyjnych w tym mobilność miejska*”.

Poddziałanie 3.3.3 „*Wspieranie strategii niskoemisyjnych w tym mobilność miejska w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF)*”.

Opis realizacji: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multi-modalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu. Budowa, przebudowa i modernizacja: dróg dla rowerów oraz uzupełniającą infrastrukturę rowerową (publiczne parkingi rowerowe, kładki rowerowe oraz pieszo-rowerowe zlokalizowane w ciągach ścieżek rowerowych oraz systemy rowerów publicznych/ miejskich), pasów ruchu dla rowerów, parkingów B&R (jako element projektu), montaż efektywnego energetycznie oświetlenia lub modernizacji oświetlenia pod kątem zwiększenia jego energooszczędności, dla elementów wskazanych powyżej. Budowa elementów systemów zarządzania i organizacji ruchu, tj. Inteligentne Systemy Transportowe, zakup i montaż urządzeń z zakresu telematiki służących komunikacji publicznej (w tym np. elektroniczne tablice informacyjne) w powiązaniu z elementami wskazanymi powyżej (wyłącznie jako element projektu).

Oczekiwane efekty: Zwiększenie mobilności mieszkańców a w efekcie ich aktywności zawodowej.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

23. **Nazwa zadania:** Oś Priorytetowa 5 „*Transport*”.

Działanie 5.1 „*Infrastruktura drogowa regionu*”.

Poddziałanie 5.1.1 „Wzmocnienie regionalnego układu powiązań drogowych¹”.

Opis realizacji: Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej. Budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja: dróg wojewódzkich, skrzyżowań, obwodnic, obejść drogowych, obiektów inżynierskich oraz wsparcie poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na drogach poprzez finansowanie zakupu systemów zarządzania ruchem, sygnalizacją świetlną i dźwiękową (wyłącznie jako element projektu).

Oczekiwane efekty: Zwiększenie mobilności mieszkańców a w efekcie ich aktywności zawodowej.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Departament Wdrażania EFS UMWW

24. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania 6.3 Samozatrudnienie i przedsiębiorczość w ramach WRPO 2014+

Opis realizacji: Działanie 6.3 realizowane jest w ramach PI 8iii *Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw*. W ramach zadania realizowane będzie Poddziałanie 6.3.1 - wsparcie na rzecz osób chcących założyć pozarolniczą działalność gospodarczą obejmującą:

1. diagnozę kompetencji zawodowych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej,
2. szkolenia lub doradztwo przygotowujące do rozpoczęcia działalności gospodarczej,
3. dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
4. wsparcie pomostowe w postaci indywidualnych usług doradczych o charakterze specjalistycznym lub pomostowe wsparcie finansowe.

Wsparciem o charakterze dotacyjnym mogą być objęte wyłącznie osoby bezrobotne oraz bierne zawodowo w wieku 30 lat i więcej w trudnej sytuacji na rynku pracy - kobiety, osoby w wieku 50 lat i więcej, z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne, o niskich kwalifikacjach.

Oczekiwane efekty: Wzrost liczby nowopowstałych, trwałych przedsiębiorstw.

Źródło finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki z budżetu państwa oraz wkład własny beneficjenta.

¹ Drogi wojewódzkie, będące w zarządzie Samorządu Województwa Wielkopolskiego oraz drogi, których realizacja wynika ze Strategii ZIT lub Mandatów Terytorialnych OSI.

25. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania 6.4 Wsparcie aktywności zawodowej osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad małymi dziećmi w ramach WRPO 2014+.

Opis realizacji: Działanie 6.4 realizowane jest w ramach PI 8iv *Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.* Efektem realizacji działań będzie większa możliwość godzenia życia zawodowego z prywatnym.

W ramach Działania 6.4 realizowane mogą być następujące typy projektów:

1. Tworzenie miejsc opieki nad dzieckiem do 3 roku życia w żłobkach lub klubach dziecięcych i dofinansowanie działalności bieżącej przez 12 miesięcy.
2. Wydłużenie czasu pracy żłobków, klubów dziecięcych.
3. Wsparcie tworzenia miejsc opieki poprzez dofinansowanie usług opiekunów dziennych i nian i/lub doposażenie lokalu w celu sprawowania opieki przez opiekunów dziennych tylko i wyłącznie w przypadku, gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępnia lokal w celu zapewnienia opieki dziennego opiekuna.
4. Nabycie/podnoszenie wymaganych prawem kompetencji kadr niezbędnych do należytego pełnienia funkcji opiekuna, wolontariusza, opiekuna dziennego.
5. Aktywizacja zawodowa osób powracających bądź wchodzących na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad dzieckiem do lat 3, z wyłączeniem dotacji/pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej, subsydiowanego zatrudnienia oraz wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy.
6. Wsparcie przedsiębiorców i pracodawców w stosowaniu rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym, w tym opracowanie strategii w zakresie stosowania elastycznych form i czasu pracy, wdrażanie konkretnych form organizacji pracy (np. telepraca), zakup niezbędnego wyposażenia.

Projekty realizowane w ramach Działania 6.4 są skierowane do osób doświadczających trudności na rynku pracy w związku ze sprawowaną opieką nad dzieckiem do lat 3 oraz przedsiębiorców i pracodawców w zakresie wdrażania rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego z prywatnym.

Oczekiwane efekty: Wzrost zatrudnialności osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.

Źródło finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki z budżetu państwa oraz wkład własny beneficjenta.

26. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania 6.5 Doskonalenie kompetencji osób pracujących i wsparcie procesów adaptacyjnych w ramach WRPO 2014+.

Opis realizacji: Działanie 6.5 realizowane jest w ramach PI 8v *Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian*. Realizacja działań przyczyni się do zapobiegania wyłączeniu z rynku pracy pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne, modernizacyjne i restrukturyzacyjne.

Oczekiwane efekty: Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych utratą zatrudnienia lub zwolnionych z przyczyn zakładu pracy.

Źródło finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki z budżetu państwa oraz wkładu własnego beneficjenta.

27. **Nazwa Zadania:** Realizacja Działania 6.6. Wspieranie aktywności zawodowej pracowników poprzez działania prozdrowotne.

Opis realizacji: Działanie 6.6 realizowane jest w ramach PI 8vi *Aktywne i zdrowe starzenie się*. Realizacja działań przyczyni się do wzrostu szans na rynku pracy osób zagrożonych wyłączeniem z niego ze względu na stan zdrowia czy wiek.

W ramach Działania 6.4 realizowane mogą być następujące typy projektów:

1. Programy profilaktyki zdrowotnej (pierwotnej i wtórnej) służące wspieraniu aktywności zawodowej, w zakresie chorób: układu krążenia, nowotworowych, układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, psychicznych oraz wynikające ze specyficznych uwarunkowań regionalnych w tym wykraczające poza finansowanie w ramach systemu powszechnych świadczeń zdrowotnych. Programy powinny zawsze obejmować podstawowy poziom opieki – lekarzy i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej.
2. Rozwój profilaktyki nowotworowej w kierunku wykrywania raka piersi, szyjki macicy i raka jelita grubego (m.in. poprawa efektywności programów przesiewowych, działania informacyjno-edukacyjne). Programy powinny zawsze obejmować podstawowy poziom opieki – lekarzy i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej.
3. Programy rehabilitacji zdrowotnej ułatwiające powrót na rynek pracy.
4. Programy zakładające eliminowanie czynników zagrażających zdrowiu w miejscu pracy, w tym projekty w zakresie poprawy ergonomii pracy.
5. Projekty/programy dot. przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie.

Oczekiwane efekty: Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych dezaktywizacją zawodową z powodu wieku lub stanu zdrowia.

Źródło finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki z budżetu państwa oraz wkładu własnego beneficjenta.

III.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

WUP

1. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania 7.1 *Aktywna integracja*, Poddziałania 7.1.2 *Aktywna integracja – projekty konkursowe* w ramach WRPO 2014+

Opis realizacji: Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez realizację projektów w ramach WRPO 2014+ w *PI 9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie*, Działanie 7.1. *Aktywna integracja*, w Poddziałaniu 7.1.2. *Aktywna integracja – projekty konkursowe*.

Oczekiwane efekty: wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Źródło finansowania: EFS, BP i wkład własny beneficjenta.

ROPS

2. **Nazwa zadania:** „Koordynacja rozwoju ekonomii społecznej w województwie wielkopolskim”.

Opis realizacji: W ramach działań dotyczących rozwoju ES w regionie budowany jest system wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w formie tworzenia miejsc pracy w PES. Tworzeniem miejsc pracy zajmują się ośrodki wsparcia ES, które przygotowują osoby w trudnej sytuacji do wejścia na rynek pracy, a następnie pomagają stworzyć PES np. spółdzielnię socjalną. ROPS w Poznaniu jest koordynatorem rozwoju sektora ES w regionie, organizuje i prowadzi spotkania Regionalnego Komitetu Ekonomii Społecznej oraz grup roboczy działających w ramach Komitetu. Tworzy również sieć współpracy pomiędzy ośrodkami wsparcia ES w kontekście uspołniania ich działań, wymiany informacji i doświadczeń.

Koordynacja ES odbywa się w ramach projektu pozakonkursowego „Koordynacja rozwoju ES w województwie wielkopolskim”. W 2018 roku w sektorze ES kontynuowane będą działania z lat poprzednich. W ramach działań ROPS w Poznaniu:

- Działania dotyczące zwiększania widoczności PES np. poprzez udział w targach ES, upowszechnianiu marki „zakup prospołeczny” oraz współpracy z mediami. Wszystkie te działania są prowadzone w bliskiej współpracy z ośrodkami wspierania ES.
- Działania dotyczące podmiotów reintegracyjnych (centrum integracji społecznej, klub integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywizacji zawodowej).

W ramach tego zadania koncentrować się będzie na sieciowaniu podmiotów o charakterze reintegracyjnym, upowszechnianiu narzędzia służącego do pomiaru efektu reintegracyjnego oraz tworzeniu rozwiązań dotyczących systemu rehabilitacji osób z niepełnosprawnością np. modele koordynacji działań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w powiatach.

- Działania dotyczące włączenia PES w gospodarkę. Wypracowanie rozwiązań dotyczących upowszechniania tematyki przedsiębiorczości społecznej na poziomie edukacji i szkolnictwa wyższego. Budowanie połączeń międzysektorowych na poziomie regionalnym m.in. w zakresie finansowania PES, co obejmuje m.in. prace nad zapewnieniem PES dostępu do instrumentów finansowych, organizację regionalnych spotkań dla PES z udziałem ekspertów branżowo-biznesowych czy też ułatwienie PES dostępu do instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców.
- Budowanie relacji między PES a samorządami lokalnymi koncentrujące się na upowszechnieniu stosowania klauzul społecznych oraz dostarczania przez PES usług społecznych użyteczności publicznej. W ramach tego zadania monitorowano stan wykorzystania klauzul społecznych oraz wspierano samorządy lokalne w stosowaniu społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. Prowadzono również warsztaty dla samorządów lokalnych w zakresie rewitalizacji. W ramach zadania realizowane są również warsztaty dla PES np. w zakresie realizacji usług użyteczności publicznej i lustracji spółdzielni socjalnych.

Oczekiwane efekty: Stworzenie systemu wsparcia osób wykluczonych społecznie. Ponadto tworzone będą miejsca pracy w PES oraz wspierane będą już istniejące PES w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników, jakości świadczonych przez nich usług, a także pomocy w poszukiwaniu zleceń wśród samorządów lokalnych i przedsiębiorstw komercyjnych.

Źródło finansowania: środki UE w ramach EFS, środki BP i własne.

3. **Nazwa zadania:** „System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej” (PO WER 2.9). Okres realizacji: 01.10.2016 – 31.12.2020.

Opis realizacji: W ramach projektu realizowanego w POWER przez MRPiPS w partnerstwie z ROPS w Poznaniu, ROPS w Krakowie oraz Uniwersytetem Warszawskim. W roku 2018 przeprowadzona będzie analiza *desk research* dotycząca działań w obszarze edukacji ES oraz warsztaty fokusowe. Drugim zadaniem będzie koordynacja pracy wszystkich ROPS-ów w zakresie tworzonych rozwiązań oraz dostosowywanie ich do perspektywy regionów.

Źródło finansowania: środki UE w ramach EFS, a także środki BP.

4. **Nazwa zadania:** Projekt pozakonkursowy „Usługi preadopcyjne wsparciem procesu adopcji” (WRPO 2014+ 7.2.1.). Okres realizacji: 01.09.2016 - 31.08.2018.

Opis realizacji: Podwyższenie efektywności adopcji w Wielkopolsce w latach 2016-2018, przez wprowadzenie usług preadopcyjnych na rzecz dziecka będącego w pieczy zastępczej. Wsparciem zostanie objętych 100 dzieci oraz 100 rodzin starających się przysposobić dziecko. Grupa docelową są dzieci przebywające w pieczy zastępczej, kandydaci do adopcji, kandydaci starający się o przysposobienie dziecka, rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. W ramach projektu planuje się wyposażenie dzieci w szczegółowe diagnozy ich zdrowia, kondycji społeczno-psychologicznej, specyficznych potrzeb i wskazań dotyczących sposobów niwelowania i rozpoznawania deficytów. Objęcie dzieci usługami terapeutycznymi, rehabilitacyjnymi, edukacyjnymi, pedagogicznymi, psychologicznymi i innymi niezbędnymi do niwelowania rozpoznawania deficytów w celu podwyższenia możliwości adopcji oraz objęcie kandydatów starających się o przysposobienie dziecka wsparciem według ich potrzeb, w celu podwyższania ich kompetencji i gotowości do przyjęcia dziecka, objęcie rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Oczekiwane efekty: Projekt przyczyni się do zwiększenia liczby kandydatów starających się o przysposobienie dzieci, gotowych do przyjęcia dziecka oraz zwiększenia ogólnej liczby adopcji.

Źródło finansowania: środki UE w ramach EFS, a także środki BP i własne.

5. **Nazwa zadania:** Projekt konkursowy „Sieć dobrego wsparcia” (WRPO 2014+ 7.1.2). Okres realizacji: 01.06.2016 – 30.09.2018.

Opis realizacji: W ramach projektu realizowane są działania w obszarze integracji i aktywizacji społeczno – zawodowej skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia poprzez wykorzystanie instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej oraz działań o charakterze środowiskowym.

Oczekiwane efekty: Aktywizacja społeczno-zawodowa 200 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez wdrożenie instrumentów aktywnej integracji przy jednoczesnym nawiązywaniu współpracy międzysektorowej przy wykorzystaniu działań sieciujących.

Źródło finansowania: środki UE w ramach EFS, a także środki BP i własne.

6. **Nazwa zadania:** Projekt konkursowy „Aktywna integracja w powiecie

złotowskim” (WRPO 2014+ 7.1.2). Okres realizacji: 01.06.2016 – 30.06.2018.

Opis realizacji: Liderem projektu jest Fundacja AKME, a partnerem Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrowiu oraz Wielkopolski Związek Pracodawców LEWIATAN.

Oczekiwane efekty: Aktywizacja społeczno – zawodowa 120 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia dzięki wsparciu Partnerów oraz nawiązanie współpracy międzysektorowej poprzez działania sieciujące.

Źródło finansowania: środki UE w ramach EFS, a także środki BP i własne.

7. **Nazwa zadania:** Projekt konkursowy „Rozwój usług aktywnej integracji

w subregionie kaliskim” (WRPO 2014+ 7.1.2). Okres realizacji: 1.09.2016 - 30.06.2018.

Opis realizacji: Liderem projektu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołuchowie, partnerami Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pleszewie.

Oczekiwane efekty: Integracja i aktywizacja społeczno – zawodowa osób, rodzin, grup, środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz nawiązanie współpracy międzysektorowej poprzez działania sieciujące.

Źródło finansowania: środki UE w ramach EFS, a także środki BP i własne.

8. **Nazwa zadania:** Projekt konkursowy „Na ścieżce reintegracji – działania

sieciujące w subregionie pilskim” (WRPO 2014+ 7.1.2). Okres realizacji: 01.09.2016 – 31.12.2018.

Opis realizacji: Liderem projektu jest Fundacja Nowy Horyzont.

Oczekiwane efekty: Wzrost szans na rynku pracy 118 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z subregionu pilskiego poprzez rozwój systemu usług aktywnej integracji.

Źródło finansowania: środki UE w ramach EFS, a także środki BP i własne.

9. **Nazwa zadania:** Projekt konkursowy „Aktywni i niezależni – zwiększenie

samodzielności osób z niepełnosprawnością w subregionie konińskim” (WRPO 2014+ 7.2.2.). Data realizacji: 01.01.2017 – 30.06.2019.

Opis realizacji: Liderem projektu jest Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka Podaj dalej z Konina.

Oczekiwane efekty: Zwiększenie samodzielności i sprawności 130 osób niepełnosprawnych poprzez udział w zajęciach oraz poprawa dostępu do usług opiekuńczych i asystenckich w społeczności lokalnej poprzez zwiększenie kompetencji 65 opiekunów faktycznych i 15 asystentów.

Źródło finansowania: środki UE w ramach EFS, a także środki BP i własne.

10. **Nazwa zadania:** „Dobry start” (WRPO 2014+ 7.2.2). Okres realizacji: 01.01.2018 – 31.12.2020

Opis realizacji: Grupą docelową są rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym. Działania dotyczyć będą budowania i rozwijania współpracy w lokalnych społecznościach. Działania kierowane będą do samorządów lokalnych i wspierać będą proces tworzenia spójnego i trwałego systemu usług społecznych.

Oczekiwane efekty: Dostarczanie narzędzi rozwoju usług społecznych lokalnym usługodawcom i zwiększenie potencjału lokalnych społeczności do samodzielnego świadczenia usług społecznych, z wykorzystaniem narzędzi deinstytucjonalizacji.

Źródło finansowania: środki UE w ramach EFS, a także środki BP i własne.

11. **Nazwa zadania:** „Akademia samodzielności” (WRPO 2014+ 7.2.2). Okres realizacji: 01.03.2018 – 28.02.2021

Opis realizacji: Działania dotyczyć będą m.in. opracowania istniejącego modelu usługi społecznej w zakresie działań związanych z mieszkalnictwem wspomagany, zawiązywania współpracy, partnerstw, wymianę doświadczeń, wiedzy i wsparcia merytorycznego w zakresie potrzeb i możliwości wprowadzenia stałych w regionie rozwiązań na rzecz tej grupy społecznej.

Oczekiwane efekty: Dostarczanie narzędzi rozwoju usług społecznych lokalnym usługodawcom i zwiększenie potencjału lokalnych społeczności do samodzielnego świadczenia usług społecznych, z wykorzystaniem narzędzi deinstytucjonalizacji.

Źródło finansowania: środki UE w ramach EFS, a także środki BP i własne.

12. **Nazwa zadania:** „Azymut – Samodzielność” (PO WER 2.8). Okres realizacji: 01.04.2018 – 31.03.2022

Opis realizacji: Grupą docelową projektu jest 6 gminnych JST z woj. zachodniopomorskiego (3), lubuskiego (2) i wielkopolskiego (1), które pilotażowo wdrożą na swoim terenie standard/model mieszkania wspomaganego dla osób z całościowym zaburzeniem rozwoju, w tym z autyzmem i zespołem Aspergera. Realizatorzy uwzględnią możliwości finansowania modelu i zachowania jego trwałości w ciągu 5 lat po zakończeniu realizacji projektu. W ramach projektu opracowany zostanie jeden model/standard mieszkalnictwa wspomaganego uwzględniający specyfikę, potrzeby i możliwości tych osób, który następnie zostanie wdrożony w 6 gminach na terenie województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego i wielkopolskiego.

Oczekiwane efekty: Wypracowanie i wdrożenie modeli kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji.

Źródło finansowania: Środki UE w ramach EFS, a także środki BP.

13. **Nazwa zadania:** „Kooperacja efektywna i skuteczna” (PO WER 2.5). okres realizacji: 01.02.2018 – 31.12.2020

Opis realizacji: Grupą docelową/ostatecznymi odbiorcami wsparcia w konkursie będą podmioty polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa, zwłaszcza instytucje rynku pracy, instytucje systemu oświaty, jednostki systemu ochrony zdrowia, sądownictwo, policja. Grupą docelową będą również pracownicy socjalni.

Oczekiwane efekty: Wypracowanie rozwiązań umożliwiających niezależne życie osobom z całościowym zaburzeniem rozwoju, w tym z autyzmem i zespołem Aspergera w 6 gminach w woj. zachodniopomorskim (3), lubuskim (2) i wielkopolskim (1) w formie wypracowania standardów funkcjonowania mieszkań wspomaganych, które, zgodnie z zasadą deinstytucjonalizacji, przyczynią się do świadczenia dobrej jakości usług w ich środowisku lokalnym. Wypracowanie modelu kooperacji instytucji pomocy i integracji społecznej.

Źródło finansowania: Środki UE w ramach EFS, a także środki BP.

Dodatkowo liderzy projektów partnerskich ROPS w Poznaniu rozpoczęli negocjacje następujących projektów w ramach aktywnej integracji „**AKTYWNI ZINTEGROWANI**”, „**Aktywna integracja w subregionie poznańskim**”, „**Aktywność zawodowa i społeczna jest nam bliska**”, „**Sieć aktywnej integracji**” finansowanych ze środków UE w ramach EFS (7.2.1 z WRPO 2014+), a także ze środków BP i własnych.

OHP

14. Nazwa zadania: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Opis realizacji: Cel ten jest realizowany m.in. przez wdrażanie programów profilaktycznych i edukacyjnych, których realizacja skupia się na rozwijaniu w młodzieży postaw obywatelskich, a także realizacja przedsięwzięć kulturalno – oświatowych i sportowo – rekreacyjnych. W imprezach tych weźmie udział duża grupa młodzieży zarówno z OHP jak i spoza OHP. W oparciu o dane statystyczne, w roku 2018 przewiduje się organizację 1300 przedsięwzięć, w których udział weźmie może wziąć nawet około 32000 młodzieży z województwa wielkopolskiego. Zadania OHP skupiają się również na wychowaniu, profilaktyce i resocjalizacji młodzieży zagrożonej i niedostosowanej społecznie, współpracy z rodzinami, szkołami, placówkami wychowawczymi, ośrodkami pomocy społecznej, sądami, pracodawcami, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, w celu ułatwienia integracji młodzieży ze środowiskiem.

W ramach tego priorytetu planuje się również przeprowadzanie konsultacji indywidualnych przez kadrę zatrudnioną w jednostkach rynku pracy OHP, szczególnie przez doradców zawodowych. Konsultacje odbywać się będą według potrzeb ze szczególnym uwzględnieniem opinii beneficjentów.

Źródło finansowania: Budżet OHP

PFRON

15. Nazwa zadania: Pilotażowy program „AKTYWNY SAMORZĄD” - Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową

Opis realizacji: Przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego. Dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, a także szkoleń w zakresie obsługi tego sprzętu i oprogramowania.

Oczekiwane efekty: likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym.

Źródło finansowania: środki PFRON

16. Nazwa zadania: „Program wyrównywania różnic między regionami III”

Opis realizacji: W ramach programu nastąpi dofinansowanie likwidacji barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie

umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania. Ponadto dofinansowanie likwidacji barier transportowych (dofinansowanie do zakupu pojazdów do przewozu osób z niepełnosprawnościami).

Oczekiwane efekty: Zwiększenie dostępności i kompleksowe dostosowanie placówek do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz likwidacja barier transportowych.

Źródło finansowania: środki PFRON

17. **Nazwa zadania:** Dofinansowanie kosztów szkolenia polskiego języka migowego, systemu językowo-migowego, sposobu komunikowania się osób głuchoniewidomych oraz tłumacza-przewodnika.

Opis realizacji: Dofinansowania kosztów udziału w szkoleniach języka migowego osób uprawnionych (posiadających aktualne orzeczenie niepełnosprawności z przyczyny zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu), członków ich rodziny oraz osób mających stały lub bezpośredni kontakt z osobą uprawnioną.

Oczekiwane efekty: Zmniejszenie wykluczenia osób z dysfunkcją słuchu i mowy poprzez szkolenie otoczenia osób niepełnosprawnych.

Źródło finansowania: środki PFRON

Departament Wdrażania Programu Regionalnego UMWW

18. **Nazwa zadania:** Oś Priorytetowa 9 „*Infrastruktura dla kapitału ludzkiego*”.
Działanie 9.1 „*Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną*”.
Poddziałanie 9.1.1 „*Infrastruktura ochrony zdrowia*”.

Opis realizacji: Zakres przedmiotowego działania wpisuje się w Cel Tematyczny nr 9 pn. „*Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją*” (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1303/2013). Wspieranie projektów podmiotów leczniczych o znaczeniu regionalnym, ponadlokalnym i lokalnym polegających m.in. na przeprowadzeniu niezbędnych prac remontowo-budowlanych, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami, wyposażeniu w sprzęt medyczny, rozwiązaniach w zakresie IT (wyłącznie jako element projektu). Projekty mogą być finansowane jedynie, jeśli dotyczą m.in. świadczeń zdrowotnych w zakresie chorób będących przyczyną dezaktywizacji zawodowej oraz świadczeń zdrowotnych istotnych z punktu widzenia trendów demograficznych.

Oczekiwane efekty: Polepszenie stanu zdrowotnego mieszkańców a w efekcie poziomu ich aktywności na rynku pracy.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Departament Wdrażania EFS UMWW

19. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach WRPO 2014+.

Opis realizacji: Działanie 7.2 realizowane jest w ramach PI 9iv *Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym*. Projekty będą kierowane do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym dzieci, rodzin z dziećmi, młodzieży, osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz osób w ich otoczeniu. Pomoc otrzymają również osoby nieaktywne zawodowo kwalifikujące się do profilaktyki, leczenia lub rehabilitacji zdrowotnej ze względu na wiek lub stan zdrowia. Przewidziano realizację dwóch konkursów. W ramach pierwszego z konkursów można realizować projekty poprawiające dostęp do usług opiekuńczych i asystenckich; projekty zwiększające dostęp do mieszkań chronionych/ wspomaganych oraz projekty służące dostarczaniu narzędzi rozwoju usług społecznych lokalnym usługodawcom i zwiększenie potencjału lokalnych społeczności do samodzielnego świadczenia usług społecznych i zdrowotnych, z wykorzystaniem narzędzi deinstytucjonalizacji. Głównym celem tego konkursu jest tworzenie Środowiskowych Centrów Wsparcia Osób Starszych.

W ramach drugiego konkursu realizować można wyłącznie projekty służące dostarczaniu narzędzi rozwoju usług społecznych lokalnym usługodawcom i zwiększenie potencjału lokalnych społeczności do samodzielnego świadczenia usług społecznych i zdrowotnych, z wykorzystaniem narzędzi deinstytucjonalizacji. Ten konkurs skupia się na tworzeniu Środowiskowych Centrów Zdrowia Psychicznego.

Oczekiwane efekty: Wzrost liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z usług społecznych oraz usług zdrowotnych.

Źródło finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki z budżetu państwa oraz wkład własny beneficjenta.

20. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania 7.3 Ekonomia społeczna w ramach WRPO 2014+.

Opis realizacji: Działanie 7.3 realizowane jest w ramach PI 9v *Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia*. Celem

szczegółowym Działania jest wzrost zatrudnienia w PES (podmiotach ekonomii społecznej) oraz zwiększenie dostępności do usług dla PES. Zwiększenie dostępności do usług dla PES pozytywnie wpłynie na popyt na pracę w podmiotach ekonomii społecznej. Będzie również sprzyjać tworzeniu nowych miejsc pracy, a tym samym ograniczy ryzyko wykluczenia społecznego i ubóstwa. W ramach Poddziałania 7.3.2 realizowane mogą być kompleksowe projekty akredytowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej zakładające łącznie:

- a) dotacje na tworzenie PES i tworzenie miejsc pracy w PES,
- b) świadczenie usług animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych dla wsparcia rozwoju ekonomii społecznej, zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej i standardami określonymi przez MRPiPS,
- c) podnoszenie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników PES w ramach procesów biznesowych. Odbiorcami wsparcia projektów są podmioty ekonomii społecznej i ich kadry zarządzające oraz pracownicy; osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; osoby planujących założenie PES lub podjęcie pracy w PES; osoby prawne planujące założenie PES.

Oczekiwane efekty: Wzrost zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej (PES) oraz zwiększenie dostępności do usług dla PES.

Źródło finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki z budżetu państwa oraz wkład własny beneficjenta.

III.3 Podniesienie jakości edukacji i dopasowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy

WUP

1. **Nazwa zadania:** Przygotowanie raportu *Ocena sytuacji absolwentów szkół województwa wielkopolskiego rocznik 2015/2016 na rynku pracy.*

Oczekiwane efekty: Poszerzenie wiedzy na temat sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych województwa wielkopolskiego na rynku pracy, które przyczyniać ma się do korelacji kształcenia z potrzebami rynku pracy

Źródło finansowania: Budżet WUP

2. **Nazwa zadania:** Wspieranie kształcenia ustawicznego w regionie poprzez wykorzystanie środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Opis realizacji: W ramach tego zadania, we współpracy z PUP, dokonany zostanie podział środków przyznanych przez MRPiPS dla województwa oraz monitorowane będą wydatki w ramach KFS, w regionie w ciągu całego roku. KFS jako skuteczna forma wspierania kształcenia ustawicznego pracodawców i pracowników, będzie promowany poprzez udzielanie informacji, upowszechnianie materiałów informacyjnych.

Źródło finansowania: FP.

Oczekiwane efekty: wzrost kwalifikacji i kompetencji zawodowych osób pracujących, zapobiegający utracie zatrudnienia z powodu nieaktualnych kwalifikacji i kompetencji.

3. **Nazwa zadania:** Monitorowanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych na wielkopolskim rynku pracy oraz zapotrzebowania na kompetencje i kwalifikacje

Opis realizacji: Działania w zakresie monitoringu skierowane są do wszystkich instytucji i osób zainteresowanych tematyką rynku pracy, a w szczególności do instytucji wpływających na kształcenie w regionie i osób podejmujących wybory zawodowo-edukacyjne.

Na 2018 r. zaplanowana jest kontynuacja badań dotyczących zapotrzebowania na zawody na wielkopolskim rynku pracy, tj.

- monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzany w oparciu o dane będące w dyspozycji PUP i internetowego badania ofert pracy. Wynikiem tego badania jest raport roczny oraz półroczne informacje sygnałne.
- badanie „Barometr zawodów 2019”, stanowiące krótkoterminową prognozę zawodów deficytowych, nadwyżkowych i w równowadze na lokalnych rynkach pracy.

Kontynuowany będzie również monitoring zapotrzebowania na kwalifikacje zawodowe w ofertach zgłaszanych do PUP.

Oczekiwane efekty: Działanie w tym zakresie ma upowszechniać wiedzę o potrzebach rynku pracy i oczekiwaniach pracodawców, a także wpływać na wybory edukacyjno-zawodowe osób dorosłych i młodzieży, tworzenie programów kształcenia i oferty szkoleniowej, zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy.

Źródło finansowania: PT WRPO 2014+, dotacja MRPiPS

OHP

4. **Nazwa zadania:** Organizacja szkoleń zawodowych, po wcześniejszym rozeznaniu rynku pracy i potrzeb wskazanych przez klientów MCK (szkolenia kosmetyczki, magazyniera z obsługą wózka jezdniowego, kasjera – sprzedawcy czy spawacza metodą TIG).

Opis realizacji:

1. Porozumienia ze szkołami - zapewniając odpowiednie formy kształcenia zawodowego, szkoleń, wychowania młodzieży pochodzącej z rodzin niepełnych, zaniedbanych wychowawczo, wymagających działań wychowawczych i resocjalizacyjnych. Dodatkowo planuje się wspólną realizację przedsięwzięć kulturalnych, patriotycznych i sportowych, integrujących młodzież OHP ze środowiskiem szkolnym.
2. Porozumienia z pracodawcami. Efektem współpracy będzie przygotowanie zawodowe uczestników do przyuczenia bądź wyuczenia zawodu i pozytywnego zdania egzaminów kwalifikacyjnych z praktycznej nauki zawodu (w przypadku szkoły zawodowej) i egzaminów sprawdzających z przyuczenia do pracy (w przypadku gimnazjum). Efektem tego będzie wzrost możliwości zdobycia zatrudnienia.
3. Porozumienia z Wielkopolską Izbą Rzemieślniczą. Współpraca dotyczyć będzie działania na rzecz zapewnienia w zakładach rzemieślniczych miejsc w celu przygotowania zawodowego dla młodzieży objętej opieką OHP, podejmowania przedsięwzięć służących podnoszeniu poziomu kształcenia praktycznego i teoretycznego młodzieży oraz promowania działalności edukacyjnej i wychowawczej OHP oraz rzemiosła.

Oczekiwane efekty: Około 3500 osób OHP objętych działalnością opiekuńczo – kształceniowo – wychowawczą i około 300 osób spoza OHP objętych zewnętrznymi szkoleniami zawodowymi.

Źródło finansowania: Budżet OHP

PFRON

5. **Nazwa zadania:** Pilotażowy program „AKTYWNY SAMORZĄD” - Moduł II
– pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Opis realizacji:

Pomoc finansowa o charakterze:

- dodatku na pokrycie kosztów kształcenia,
- dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego (w przypadku osób, które mają wszczęty przewód doktorski, a nie są uczestnikami studiów doktoranckich),
- opłaty za naukę (czesne),

dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium lub mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

Oczekiwane efekty: Podniesienie kwalifikacji oraz umiejętności osób uczestniczących w programie, co w rezultacie przyczyni się do zwiększenia szans na zatrudnienie osób z orzeczoną znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Źródło finansowania: środki PFRON

KO

6. **Nazwa zadania:** Doskonalenie warsztatu pracy nauczycieli i kadry kierowniczej poprzez realizację grantów edukacyjnych.

Opis realizacji: KO współdziałając z placówkami doskonalenia nauczycieli, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i bibliotekami pedagogicznymi w realizacji zadań dotyczących diagnozowania, przygotowuje program wykorzystywania środków na dofinansowanie doskonalenia nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych województwa wielkopolskiego w formie grantów edukacyjnych. Ponadto przeprowadza postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, bada i ocenia oferty oraz monitoruje przebieg szkoleń. Adresatami szkoleń, warsztatów i konferencji są nauczyciele i oświatowa kadra kierownicza.

Oczekiwane efekty: Podniesienie jakości kształcenia oraz efektywnego funkcjonowania szkół/placówek oświatowych. Podniesienie wyników uczniów na egzaminach zewnętrznych i badaniach międzynarodowych dotyczących kompetencji kluczowych. Zwiększenie liczby nauczycieli stosujących najnowsze i najefektywniejsze strategie, metody i techniki edukacyjne.

Źródło finansowania: Budżet KO w Poznaniu.

7. **Nazwa zadania:** Powołanie Koordynatora oraz Zastępcy Koordynatora KO do spraw kształcenia zawodowego.

Opis realizacji: Koordynatorzy będą wspierać szkoły w nawiązywaniu współpracy z pracodawcami, wspierać pracodawców w nawiązaniu współpracy ze szkołami, brać udział w konsultacjach zmian w kształceniu zawodowym oraz w działaniach związanych z rozwojem doradztwa zawodowego w systemie oświaty. Ponadto będą współpracować z Radą Dyrektorów Szkół Zawodowych powołaną przez MEN.

Oczekiwane efekty: Wypracowanie oraz konsultowanie nowych rozwiązań dotyczących systemu szkolnictwa zawodowego, promowanie dobrych praktyk w kontaktach ze środowiskiem pracodawców, proponowanie zmian w kształceniu zawodowym we współpracy z pracodawcami i na potrzeby lokalnego rynku pracy. Wypracowane rozwiązania organizacyjno-prawne i konsultacje nowych rozwiązań mają wspierać rozwój i promować szkolnictwo zawodowe, kształcenie zawodowe, a także kształcenie ustawiczne i uzyskiwanie kwalifikacji rynkowych w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz przyczynić się do zwiększenia szans na zatrudnienie.

Źródło finansowania: Budżet KO w Poznaniu.

8. **Nazwa zadania:** Akredytacja placówek i ośrodków prowadzących kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych oraz akredytacja placówek doskonalenia nauczycieli.

Opis realizacji: KO doskonalą procedury związane z postępowaniem akredytacyjnym, aktualizuje bazy kandydatów do pracy w zespole akredytacyjnym (współpracuje z urzędami pracy, związkami pracodawców), prowadzi postępowania akredytacyjne, analizuje akty prawne regulujące kształcenie ustawiczne oraz resortowe akty prawne, dostosowuje działania do zmieniających się przepisów prawa. Przeprowadza przeglądy poakredytacyjne pod kątem spełniania warunków akredytacji i zapewnienia wysokiej jakości świadczonych usług edukacyjnych, szkoleniowych. Upowszechniania informacje związane z zasadami i warunkami przyznawania akredytacji (strona internetowa KO).

Oczekiwane efekty: Baza danych o podmiotach posiadających akredytację kuratora oświaty i oferujących szkolenia dla różnych grup zawodowych jest podawana do publicznej informacji.

Źródło finansowania: Budżet KO w Poznaniu, opłata akredytacyjna wnoszona przez wnioskodawcę.

9. **Nazwa zadania:** Zbieranie i upowszechnianie wybranych danych z systemu informacji oświatowej (SIO).

Opis realizacji: Na stronie internetowej KO są na bieżąco aktualizowane dane adresowe szkół i placówek województwa wielkopolskiego. Umożliwia to wyszukiwanie typów szkół wg powiatów, kierunków kształcenia, adresów, e-maili i stron www. Dostępne są wyszukiwarki kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz aktualnych kierunków kształcenia.

Oczekiwane efekty: Upowszechnianie informacji o stanie oświaty w województwie wielkopolskim oraz dostęp do aktualnych informacji o szkołach, placówkach oświatowych i prowadzonych kierunkach kształcenia. Młodzież ma możliwość trafnego wyboru szkoły i kierunku kształcenia, ułatwia to podejmowanie decyzji o zmianie kierunku kształcenia. Istnieje prawdopodobieństwo zwiększenia szans na zatrudnienie zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami lub uzyskania dodatkowych kwalifikacji, np. na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, uzyskanie informacji o możliwościach kształcenia na poziomie szkoły branżowej, technikum, ogólnokształcącej, kwalifikacyjne kursy zawodowe.

Źródło finansowania: Budżet KO w Poznaniu.

10. **Nazwa zadania:** Nawiązanie współpracy z Krajem Związkowym Brandenburgia w zakresie edukacji szkolnej (kształcenie ogólne i zawodowe), młodzieży i sportu.

Opis realizacji: Poszerzenie współpracy, rozbudowanie sieci partnerstw szkolnych i wykorzystanie programów edukacyjnych UE. Działania obejmują: wymianę uczniowską między Wielkopolską a Brandenburgią, wizyty w krajach partnerskich, wymianę doświadczeń młodzieży na polu wzajemnych zainteresowań, udział w targach edukacyjnych i konkursach szkolnych. Zwiększenie zakresu nauczania języka polskiego w Brandenburgii realizowane będzie przez asystentów ze znajomością języków obcych. Porozumienie o współpracy obejmuje także wzajemne wsparcie w zakresie doskonalenia nauczycieli, kadry kierowniczej szkół i placówek oraz pracowników administracji publicznej obszaru edukacji.

Oczekiwane efekty: Wymiana doświadczeń, wizyty studyjne przyczynią się do rozwoju systemu edukacji, budowania nowoczesnych strategii, realizacji programów rozwoju szkolnictwa zawodowego, branżowego oraz koncepcji uczenia się przez całe życie.

Źródło finansowania: Budżet KO w Poznaniu.

11. **Nazwa zadania:** Innowacje pedagogiczne, dobre praktyki, realizacja programu rządowego pn. „Aktywna tablica”, konkurs „Nauczyciel innowator”, konferencje promujące i wspierające rozwój kompetencji.

Opis realizacji: KO zorganizuje cykliczne konferencje merytoryczne, warsztaty dla nauczycieli i dyrektorów szkół i placówek (np. z zakresu doradztwa zawodowego, kształcenia zawodowego, branżowego). Upowszechnia informacje nt. zmian w przepisach prawa, najnowszej wiedzy naukowej na tematy edukacyjno – wychowawcze. KO organizuje komisje oceniające wnioski konkursowe i projektowe pod względem formalnym i merytorycznym (np. szkolenia dla powiatowych koordynatorów doradztwa zawodowego, realizacja rządowego programu Aktywna Tablica). Opiniuje wnioski o realizację eksperymentów pedagogicznych. Publikuje na stronie internetowej przykłady dobrych praktyk.

Oczekiwane efekty: Upowszechnienie informacji, inspirowanie rozwoju, wyzwalanie aktywności przyczyni się do rozwoju kompetencji społecznych, umiejętności potrzebnych uczniowi w przyszłości na rynku pracy. Realizacja przedmiotowych zadań wpływa na doskonalenie metod i form pracy nauczyciela, stymuluje jakościowe zmiany w szkołach oraz placówkach.

Źródła finansowania: Budżet KO w Poznaniu.

Biuro Karier UAM

12. **Nazwa zadania:** Wymiana informacji pracowników Biur Karier z przedstawicielami WUP.

Opis realizacji: Działania mają na celu zwiększenie wiedzy o rynku pracy i potrzebach kompetencyjnych pracodawców oraz dostępnych narzędziach, a także wymianę informacji ułatwiających wejście studentom i absolwentom uczelni na rynek pracy

Oczekiwane efekty: Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej, budowanie informacji zawodowej, aktualizacja wiedzy doradców zawodowych, która pomoże studentom i absolwentom lepiej przygotować się do wejścia na rynek pracy.

Źródło finansowania: Środki własne.

Departament Edukacji i Nauki UMWW

13. **Nazwa zadania:** Podnoszenie jakości kadr systemu oświaty poprzez wspomaganie rozwoju zawodowego nauczycieli wszystkich typów szkół i placówek oświatowych.

Opis realizacji: Organizacja roku dokształcania i doskonalenia nauczycieli w Ośrodkach Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, Kaliszu, Pile, Koninie i Lesznie.

Oczekiwane efekty: Podniesienie kwalifikacji zawodowych nauczycieli do wymogów i wyzwań związanych z m.in. zapotrzebowaniem na nowe kwalifikacje, wspomaganie nauczyciela w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego i zawodowego oraz podnoszeniem jakości doradztwa metodycznego.

Źródła finansowania: Budżet SWW, wpłaty od uczestników.

14. **Nazwa zadania:** Organizacja kształcenia w Wielkopolskich Samorządowych Centrach Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (WSCCKZiU)

Opis realizacji: Organizacja w WSCCKZiU w Gnieźnie, Koninie, Poznaniu (nr 1 i nr 2), Ostrowie Wielkopolskim, Rawiczu oraz w Złotowie kształcenia w zawodach medycznych i zabezpieczenia społecznego.

Oczekiwane efekty: Dostosowanie oferty edukacyjnej szkół do aktualnych wymogów stawianych pracownikom zatrudnionym w służbie zdrowia oraz opiece społecznej.

Źródła finansowania: Budżet SWW.

15. **Nazwa zadania:** Organizacja kształcenia w Wielkopolskim Samorządowym Centrum Kształcenia Ustawicznego we Wrześni (WSCCKU).

Opis realizacji: Organizacja kształcenia osób dorosłych w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych i innych formach pozaszkolnych zgodnie z potrzebami rynku pracy.

Oczekiwane efekty: Dostosowanie oferty edukacyjnej do wymogów rynku pracy.

Źródła finansowania: Budżet SWW.

16. **Nazwa zadania:** Projekt „Czas zawodowców BIS – zawodowa Wielkopolska”

Opis realizacji: Projekt przewiduje następujące działania:

- a) płatne staże dla 8.000 uczniów,
- b) zajęcia specjalistyczne dla 10.000 uczniów w innowacyjnych technologicznie laboratoriach,
- c) dostęp do interaktywnych materiałów dydaktycznych dla uczniów i nauczycieli przygotowanych w nowoczesnej technologii zamieszczonych na platformie e-learningowej,
- d) kursy/szkolenia zawodowe dla nauczycieli,

- e) doposażenie 46 szkół i 4 placówek kształcenia zawodowego realizujących zadania zbieżne z zadaniami centrum kształcenia zawodowego, praktycznego i ustawicznego w sprzęt i pomoce dydaktyczne do pracowni kształcenia zawodowego zgodnie ze standardem określonym przez MEN w katalogu wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów udostępnionym za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl.

Czas realizacji: 09.11.2015 r. – 31.12.2022r.

Oczekiwane efekty:

- a) liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie – 371 osób,
- b) liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy – 8.000 uczniów,
- c) liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego – 50 placówek,
- d) liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie – 4 placówki.

Źródła finansowania: WRPO 2014+.

Departament Wdrażania EFS UMWW

17. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania 8.2 *Uczenie się przez całe życie* w ramach WRPO 2014+

Opis realizacji: Działanie 8.2 realizowane jest w ramach PI 10iii *Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji*. Celem szczegółowym jest podniesienie kompetencji osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy z powodu niskich kompetencji ICT i językowych. Jego realizacja przyczyni się do zwiększenia szans objętych nim osób na zatrudnienie, pozostanie aktywnym na rynku pracy oraz uniknięcie ubóstwa i wykluczenia społecznego. Realizowane będą szkolenia podnoszące kompetencje językowe i/lub technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) osób dorosłych w wieku aktywności zawodowej (głównie powyżej 24 roku życia), w szczególności o niskich kwalifikacjach

i powyżej 50 roku życia, zgłaszających z własnej inicjatywy potrzebę podniesienia kompetencji.

Oczekiwane efekty: Podniesienie kompetencji osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy z powodu niskich kompetencji ICT i językowych.

Źródło finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki z budżetu państwa oraz wkład własny Beneficjenta.

18. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania 8.3 Wzmocnienie oraz dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Opis realizacji: Działanie 8.3 realizowane jest w ramach PI 10iv *Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.* Działania przyczynią się do zwiększenia szans uczniów na zatrudnienie oraz do zwiększenia udziału osób w wieku aktywności zawodowej w kształceniu ustawicznym i podniesienia kwalifikacji zawodowych zgodnych z potrzebami rynku pracy. W ramach Poddziałania 8.3.1 realizowane mogą być następujące typy projektów:

1. Projekty służące podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów/wychowanków szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe poprzez m.in.: staże zawodowe organizowane u pracodawców lub przedsiębiorców; realizację kształcenia zawodowego praktycznego we współpracy z pracodawcami czy doskonalenie systemu nauki zawodu organizowanej u pracodawców rzemieślników, ze szczególnym uwzględnieniem podnoszenia jakości szkolenia praktycznego i teoretycznego organizowanego dla młodocianych pracowników doksztalających się w systemie szkolnym i pozaszkolnym.
2. Wyposażenie/doposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne umożliwiające realizację podstawy programowej kształcenia w zawodach w warunkach zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej.
3. Doskonalenie kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego, instruktorów praktycznej nauki zawodu.
4. Projekty w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego dla młodzieży.

5. Tworzenie/wspieranie wysokiej jakości wyspecjalizowanych ośrodków kształcenia i szkolenia, tj. Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego lub innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU.
6. Doskonalenie systemu nauki zawodu organizowanej u pracodawców rzemieślników, ze szczególnym uwzględnieniem podnoszenia jakości szkolenia praktycznego i teoretycznego organizowanego dla młodocianych pracowników dokształcających się w systemie szkolnym i pozaszkolnym (dotyczy projektów we współpracy z cechami rzemieślniczymi zrzeszonymi w Izbach Rzemieślniczych).

Projekty realizowane w ramach Poddziałania 8.3.1 są skierowane do uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym również młodocianych pracowników; nauczycieli kształcenia zawodowego, instruktorów praktycznej nauki zawodu szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe; nauczycieli i specjalistów z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego; szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne oraz ich organów prowadzących; Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego i innych zespołów realizujących zadania zbieżne z zadaniami CKZiU.

Oczekiwane efekty: Poprawa zdolności do zatrudnienia uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, w szczególności poprzez podniesienie ich kwalifikacji zawodowych. Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych, w szczególności w wieku 25 – 64 lat.

Źródło finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki z budżetu państwa oraz wkład własny beneficjentów.

19. **Nazwa zadania:** Realizacja Poddziałania 8.1 Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz wyrównanie dostępu do edukacji przedszkolnej i szkolnej.

Opis realizacji: W ramach Poddziałania 8.1.1 Edukacja przedszkolna w roku 2018 r. rozstrzygnięte zostaną dwa konkursy. Projekty mają stworzyć nowe miejsca wychowania przedszkolnego, które będą funkcjonowały co najmniej dwa lata po zakończeniu realizacji projektu. Ponadto zakładają objęcie dzieci w wieku 3-4 lata dodatkowymi zajęciami wyrównującymi ich szanse edukacyjne, a także podnoszenie kwalifikacji czy nabywanie kompetencji nauczycieli wychowania przedszkolnego. Źródłem finansowania projektów są środki pochodzące z EFS oraz wkład własny beneficjentów.

Na rok 2018 planowane jest również rozstrzygnięcie konkursu w ramach Poddziałania 8.1.2 Kształcenie ogólne – projekty konkursowe.

Projekty w ramach niniejszego konkursu mogą realizować następujące działania:

1. Działania zmierzające do poprawy warunków dydaktycznych dla uczniów w szkołach i placówkach systemu oświaty (w tym specjalnych) poprzez m.in: doposażenie pracowni przedmiotowych szkół lub placówek systemu oświaty dla dzieci i młodzieży w sprzęt niezbędny do przeprowadzania doświadczeń i eksperymentów w zakresie przedmiotów przyrodniczych i matematycznych.

2. Wsparcie uczniów w rozwijaniu kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej).

3. Wsparcie indywidualnego podejścia do ucznia, w tym wsparcie rozwoju uczniów zdolnych (w tym pochodzących z rodzin najuboższych) oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (w tym dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami).

4. Wsparcie nauczycieli m.in.: w ramach studiów podyplomowych, sieci współpracy i samokształcenia oraz programów wspomagania dotyczących podwyższenia kompetencji/kwalifikacji w zakresie prowadzenia zajęć z przyrody, biologii, matematyki, chemii, geografii, fizyki, języków obcych oraz wykonywanej pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i uczniami zdolnymi.

5. Doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów.

6. Wsparcie zintegrowanych przedsięwzięć instytucji publicznych i niepublicznych funkcjonujących w otoczeniu szkół (np. instytucje pomocy i integracji społecznej, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, jednostki sektora publicznego działające w zakresie bezpieczeństwa i ochrony życia), angażujących społeczność szkolną i lokalną mających na celu przeciwdziałanie wczesnemu opuszczaniu systemu oświaty przez ucznia i tworzenie bezpiecznego środowiska nauczania.

Oczekiwane efekty: Podniesienie wiedzy i/lub kompetencji dzieci i młodzieży uczestniczących w edukacji przedszkolnej i szkolnej, w tym o specjalnych potrzebach. Wzrost liczby miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3 i 4 lata. Podniesienie wiedzy i/lub kompetencji nauczycieli/pedagogów systemu oświaty.

Źródło finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki z budżetu państwa oraz wkład własny beneficjentów.

20. **Nazwa zadania:** Realizacja w trybie pozakonkursowym projektu w ramach Poddziałania 8.1.3 Kształcenie ogólne – Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@ 2020.

Opis realizacji: Projekt ma upowszechnić w wielkopolskich szkołach korzystanie z wszelkiego rodzaju TIK poprzez:

1. Prowadzenie i upowszechnianie metod nauczania (w oparciu o strategię kształcenia wyprzedzającego wraz z metodą projektów uczniowskich) z zastosowaniem narzędzi informatycznych i rozwijania kompetencji cyfrowych opartych na TIK.

2. Wzmocnienie kompetencji cyfrowych uczniów poprzez wykorzystanie aplikacji/programów wraz z dokumentacją i programem szkoleń (np. Cyfrowa Dziecięca Encyklopedia Wielkopolski, Cyfrowa Mapa Dorzecza Warty) oraz innych narzędzi wirtualnych (np. ligi przedmiotowe, wykłady akademickie, nauka programowania).

3. Kształcenie nauczycieli w zakresie stosowania narzędzi TIK w nauczaniu i organizacji pracy z uczniami, w tym m.in. zastosowanie metody kształcenia wyprzedzającego, opracowanie i wdrożenie pedagogicznych warunków stosowania narzędzi TIK (w tym poprzez wielofunkcyjną platformę edukacyjną), a także rozwój sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli.

4. Przygotowanie w szkołach infrastruktury szerokopasmowego dostępu do Internetu, a także wyposażenie pracowni i laboratoriów w TIK.

Oczekiwane efekty: Podniesienie jakości edukacji w 600 szkołach kształcenia ogólnego województwa wielkopolskiego poprzez rozwój kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli.

Źródło finansowania: Projekt realizowany przez SWW, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, budżetu państwa oraz wkładu własnego Samorządu oraz partnerów.

21. **Nazwa zadania:** Realizacja w trybie pozakonkursowym projektu w ramach Poddziałania 8.3.3 Czas zawodowców BIS – zawodowa Wielkopolska – tryb pozakonkursowy (kontynuacja projektu realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013).

Opis realizacji: Głównymi zadaniami realizowanymi w projekcie są:

- organizacja praktyk i staży zawodowych dla uczniów szkół zawodowych w zakresie wybranych kwalifikacji odpowiednich dla zawodów oczekiwanych na rynku pracy;
- wyposażenie, doposażenie w sprzęt lub materiały dydaktyczne (niezbędne do realizacji procesu kształcenia) szkół, placówek kształcenia zawodowego oraz laboratoriów

praktyk, realizujących zadania zbieżne z zadaniami centrum kształcenia zawodowego, praktycznego i ustawicznego, tj. współpracujących z pracodawcami i organizacjami pracodawców oraz szkołami i placówkami kształcenia zawodowego,

- wsparcie doskonalenia kompetencji nauczycieli kształcenia zawodowego, instruktorów praktycznej nauki zawodu związanych z nauczaniem zawodem;

- doradztwo edukacyjno-zawodowe dla młodzieży w tym wsparcie przygotowania nauczycieli i specjalistów do pełnienia roli doradcy edukacyjno-zawodowego oraz wyposażenie/doposażenie w materiały i narzędzia wzbogacające warsztat pracy doradcy;

- inne formy służące podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów.

Oczekiwane efekty: Poprawa zdolności do zatrudnienia uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, w szczególności poprzez podniesienie ich kwalifikacji zawodowych.

Źródło finansowania: Projekt realizowany przez SWW, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, budżetu państwa oraz wkładu własnego Samorządu oraz partnerów.

III.4 Wspieranie wielkopolskiej przedsiębiorczości i innowacyjności

WUP

1. **Nazwa zadania:** Inicjowanie i realizacja przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub łagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grupowymi pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w tym realizacja programów wsparcia dla tych przedsiębiorstw

Opis realizacji: Pomoc osobom zwalnianym oraz przedsiębiorstwom w procesie zwolnień grupowych poprzez przedstawianie propozycji opracowania i realizowania programów outplacementu dla przedsiębiorców zgłaszających plany w tym zakresie, realizowanie wybranych przez pracodawcę elementów programów wsparcia. Monitorowanie zadań realizowanych przez PUP na rzecz przedsiębiorstw planujących zwolnienia grupowe. Opracowanie analizy *Zwolnienia grupowe w 2017 roku*.

Oczekiwane efekty: Ograniczenie negatywnych skutków wynikających z procesów zwolnień grupowych w przedsiębiorstwach.

Źródło finansowania: Zadanie bezkosztowe.

2. **Nazwa zadania:** Poradnictwo zawodowe w obszarze przedsiębiorczości

Opis realizacji: Usługi doradcze skierowane są do osób, które planują założenie własnej firmy polegają na konsultacjach w zakresie określania predyspozycji zawodowych pod kątem przedsiębiorczości, rozwijania indywidualnych zasobów w postaci kompetencji osobistych i społecznych oraz w zakresie formalności związanych z założeniem działalności gospodarczej oraz informacji o instytucjach udzielających wsparcia potencjalnym i już działającym przedsiębiorcom.

Oczekiwane efekty: Wzrost wiedzy o przedsiębiorczości oraz samowiedzy w zakresie funkcjonowania przedsiębiorczego.

Źródło finansowania: FP.

3. **Nazwa zadania:** Poznański program promocji i wsparcia rzemiosł unikatowych *Zaulek Rzemiosła*

Opis realizacji: Program *Zaulek Rzemiosła* jest programem wieloletnim z corocznie uzgadnianym przez Partnerów planem działań.

Celem programu jest wsparcie procesu rewitalizacji gospodarczej, społecznej i kulturowej wybranych obszarów miasta Poznania, promocja i ochrona cenionych i poszukiwanych specjalności rzemieślniczych oraz aktywizacja zawodowa bezrobotnych posiadających kwalifikacje w zawodach rzemieślniczych. Partnerami odpowiedzialnymi za realizację

programu są: Zarząd Komunalnych Zasobów Lokalowych sp. z o.o., Wielkopolska Izba Rzemieśnicza w Poznaniu, WUP, PUP w Poznaniu, Urząd Miasta Poznania – Wydział Działalności Gospodarczej i Rolnictwa. Program będzie realizowany na terenie różnych obszarów miasta Poznania. Więcej informacji na stronie Urzędu: wuppoznan.praca.gov.pl, w zakładce Rynek pracy/ Poznański program promocji i wsparcia rzemiosł unikatowych *Zaulek Rzemiosła*.

Oczekiwane efekty: Lokalizacja w wybranych obszarach miasta grup zakładów rzemieślniczych reprezentujących rzadkie, poszukiwane przez klientów specjalności. Wspieranie różnych form współpracy pomiędzy rzemieślnikami uczestniczącymi w programie. Podniesienie atrakcyjności obszarów miasta objętych programem w oczach ich mieszkańców oraz mieszkańców innych dzielnic Poznania. Zagospodarowanie miejskich lokali użytkowych położonych na obszarach miasta objętych programem.

Źródło finansowania: Urząd Miasta Poznania, Wielkopolska Izba Rzemieśnicza w Poznaniu, PUP w Poznaniu.

Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWW

4. **Nazwa zadania:** Wdrażanie poddziałania 19.2 (Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Opis realizacji: Jednym z zakresów możliwych do zrealizowania w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 jest rozwój przedsiębiorczości poprzez podejmowanie lub rozwijanie działalności gospodarczej. Pomoc na podjęcie działalności gospodarczej ma charakter premii i jest przyznawana w wysokości od 50 000 zł do 100 000 zł.

Pomoc w rozwoju działalności gospodarczej ma charakter refundacji poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji w maksymalnej wysokości do 70% tych kosztów, a limit kwotowy wynosi 300 000 zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu.

Oczekiwane efekty: Tworzenie nowych miejsc pracy

Nabory wniosków o przyznanie pomocy przez 29 Lokalnych Grup Działania funkcjonujących na obszarze województwa wielkopolskiego.

Źródło finansowania: Środki unijne.

5. **Nazwa zadania:** Wdrażanie działania „Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność” objętych Priorytetem 4 Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej w ramach Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze”.

Opis realizacji: W ramach PO Rybactwo i Morze tworzenie miejsc pracy realizowane jest w ramach celów: podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury oraz wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenie miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury. Beneficjentem pomocy może być osoba fizyczna lub prawna. Wsparcie udzielane jest w maksymalnej kwocie 300 000 zł na wnioskodawcę w formie zwrotu kosztów kwalifikowalnych w wysokości do 50% tych kosztów.

Oczekiwane efekty: Tworzenie nowych miejsc pracy.

Nabory wniosków o przyznanie pomocy przez 2 Lokalne Grupy Działania funkcjonujące na obszarze województwa wielkopolskiego.

Źródło finansowania: Środki unijne.

Departament Gospodarki UMWW

6. **Nazwa zadania:** Realizacja procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO) angażującego uczestników regionalnego systemu innowacji, którego celem jest integracja różnych interesariuszy w celu identyfikowania priorytetów w zakresie badań, rozwoju i innowacji, wokół których koncentrowane są inwestycje prywatne i publiczne.

Opis realizacji: W 2018 roku w ramach PPO zorganizowane zostaną po dwa posiedzenia sześciu Grup Roboczych Forum oraz dwa spotkania Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji.

Oczekiwane efekty: Wzrost świadomości wielkopolskich przedsiębiorców na temat celów polityki w zakresie inteligentnych specjalizacji i możliwości wykorzystania w praktyce badań naukowych oraz prac badawczo-rozwojowych, nowych pomysłów i wynalazków, a w konsekwencji wytyczenie drogi ku gospodarce opartej na wiedzy.

Źródło finansowania: Budżet PT WRPO 2014+.

7. **Nazwa zadania:** Projekt pozakonkursowy pn. „Gospodarna Wielkopolska”, realizowany ze środków WRPO 2014+ obejmuje kompleksową promocję gospodarczą i inwestycyjną regionu oraz budowę Marki Wielkopolski dla wzmocnienia konkurencyjności wielkopolskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej w strategicznych obszarach zdefiniowanych jako inteligentne specjalizacje.

Opis realizacji: Działania realizowane będą w trzech obszarach:

I. Promocji gospodarczej, której celem jest wzmocnienie potencjału gospodarczego Województwa Wielkopolskiego. Zadanie obejmuje m. in. udział w międzynarodowych targach, opracowanie analiz wybranych rynków zagranicznych pod kątem możliwości wejścia na nie wielkopolskich przedsiębiorców oraz utworzenie platformy internetowej jako miejsca prezentacji informacji na temat działań podejmowanych w regionie.

II. Promocji inwestycyjnej, której celem jest prezentacja terenów, nieruchomości i projektów inwestycyjnych regionu. Zadanie obejmuje m. in. udział w najważniejszych targach inwestycyjnych, opracowanie broszury Invest in Wielkopolska oraz elektroniczną bazę ofert inwestycyjnych tj. eBOI (w ramach platformy internetowej).

III. Budowy Marki WIELKOPOLSKA, która stanowi element wspierający wszystkie działania realizowane w projekcie. Zadanie obejmuje m. in. realizację procesu certyfikacji oraz kampanię wizerunkowo – promocyjną. Marka promowana będzie także na arenie międzynarodowej.

Projekt skierowany jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, uczelni wyższych oraz instytucji otoczenia biznesu aktywizując ich pracowników.

Oczekiwane efekty: Dzięki kompleksowo podejmowanym działaniom zakłada się podniesienie konkurencyjności regionu poprzez internacjonalizację jego gospodarki. Znajdzie to bezpośrednie przełożenie na funkcjonowanie podmiotów gospodarczych w regionie.

Źródło finansowania: Środki unijne.

8. **Nazwa zadania:** Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera (COIE) świadczy nieodpłatne usługi na rzecz wielkopolskich przedsiębiorstw zainteresowanych zagraniczną ekspansją ekonomiczną oraz stanowi pierwszy punkt kontaktowy dla zagranicznych inwestorów chcących rozpocząć swoją działalność w naszym regionie.

Opis realizacji: Na rok 2018 przewidziano następujące działania:

Dla eksporterów:

1. Przekazywanie polskim eksporterom kontaktów do potencjalnych zagranicznych kontrahentów (z baz danych będących w dyspozycji COIE lub pozyskanych z Zagranicznych Biur Handlowych (ZBH)/Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji Ambasad RP (WPHI)).
2. Przekazywanie zapytań ofertowych zagranicznych firm przesyłanych przez ZBH/WPHI do wyszukanych przez COIE potencjalnych partnerów

z Wielkopolski.

3. Udzielanie informacji o specyfice rynku zagranicznego: analizy rynkowe, rynek pracy, ubezpieczenia społeczne, podatki, wymogi certyfikacyjne, bariery w dostępie do rynków zagranicznych (przygotowanie/współorganizacja/udział w spotkaniach tematycznych).
4. Udzielanie informacji nt. wsparcia eksporterów na poziomie regionalnym (WRPO 2014+) oraz na poziomie krajowym (programy promocji, udział w targach międzynarodowych, misje handlowe, spotkania branżowe, itp.). Organizacja spotkań informacyjnych dla przedsiębiorców, w tym współpraca z instytucjami otoczenia biznesu (IOB).

Dla inwestorów:

1. Wyszukiwanie na zlecenie inwestora terenów inwestycyjnych w województwie, w porozumieniu z JST oraz Specjalnymi Strefami Ekonomicznymi (SSE), wsparcie procesu inwestycyjnego - współpraca z inwestorem podczas procesu inwestycyjnego, koordynacja działań z JST, IOB i innymi urzędami/organizacjami.
2. Przygotowanie informacji o prowadzeniu działalności gospodarczej na terytorium RP (nt. regulacji prawnych, rodzajów spółek, rynku pracy, itp., we współpracy z urzędami pracy oraz urzędami gmin).
3. Informacja o potencjale Wielkopolski - prowadzenie promocji inwestycyjnej podczas spotkań z potencjalnymi inwestorami, delegacjami zagranicznymi, informacja o infrastrukturze, wyszukiwanie potencjalnych podwykonawców, współpraca z uczelniami w zakresie potencjału kadrowego.
4. Wsparcie działań wielkopolskich JST (analiza potencjału inwestycyjnego we współpracy z gminami i powiatami Wielkopolski, organizacja Forum Atrakcyjności Inwestycyjnej dla JST).

Oczekiwane efekty: Kompleksowe usługi informacyjne prowadzą do podniesienia konkurencyjności regionu poprzez internacjonalizację gospodarki. Działania bezpośrednio przekładają się na funkcjonowanie podmiotów gospodarczych w regionie.

9. **Nazwa zadania:** Warsztaty pobudzające studentów uczelni wyższych województwa wielkopolskiego do podejmowania przez nich działalności gospodarczej „JA PRZEDSIĘBIORCA” (warsztaty stanowią będą kontynuację działań podjętych w 2017 r.).

Opis realizacji: Warsztaty skierowane będą do studentów publicznych uczelni wyższych województwa wielkopolskiego zainteresowanych zdobyciem umiejętności prowadzenia własnej firmy i osiągnięciem sukcesu rynkowego. Przewidywana liczba uczestników to 200 osób. Nabór przeprowadzony zostanie przez Biura Karier uczelni, które wyrażą zainteresowanie warsztatami.

Oczekiwane efekty:

- pobudzanie studentów z Wielkopolski do podejmowania przez nich działalności gospodarczej,
- podniesienie poziomu umiejętności pozwalających na tworzenie i rozwój działalności biznesowej wśród studentów,
- promocja idei start-up'ów wśród studentów,
- wsparcie i aktywizacja istniejących na uczelniach Biur Karier w celu rozwijania realnej współpracy studentów z biznesem.

Źródło finansowania: Budżet UMWW.

ROPS

10. **Nazwa zadania:** „Przepis na wielkopolską innowację społeczną – usługi opiekuńcze dla osób zależnych” (PO WER 4.1).

Opis realizacji: Projekt służy wsparciu rozwoju 30 innowacyjnych pomysłów/rozwiązań, które przyczynią się do skuteczniejszego i efektywniejszego rozwiązywania problemów społecznych związanych z zabezpieczeniem potrzeb osób zależnych. Partnerami projektu są Miasto Poznań i Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe. Grupą docelową są osoby zależne – osoby dorosłe z niepełnosprawnościami, dzieci z niepełnosprawnościami, osoby starsze i ich otoczenie. Grupą docelową projektu są: Innowatorzy/Grantobiorcy tj. podmioty prywatne, w tym osoby fizyczne i grupy nieformalne, podmioty publiczne i niepubliczne, organizacje pozarządowe, którzy mają pomysł na innowację społeczną dotyczącą usług opiekuńczych dla osób zależnych. Do grupy docelowej włączeni będą potencjalni odbiorcy działań, użytkownicy nowych rozwiązań, tj. osoby zależne a w szczególności: osoby starsze, osoby dorosłe z niepełnosprawnościami, dzieci z niepełnosprawnościami, ich rodzice, opiekunowie.

Oczekiwane efekty: przetestowanie 30 innowacyjnych rozwiązań, które poprawią sytuację osób zależnych i ich otoczenia. Po przetestowaniu i ewaluacji innowacji wyłonione zostaną 3 najlepsze, które zostaną upowszechnione i rekomendowane do wdrożenia do polityk

publicznych jako rozwiązania na stałe wspierające osoby zależne; seniorów, osoby dorosłe i dzieci z niepełnosprawnościami. Działania planowane w 2018 r.: realizacja innowacji zgodnie z zawartymi umowami o powierzenie grantu, opracowanie 6 pomysłów z naboru uzupełniającego i podpisanie 6 umów o powierzenie grantu, bieżący monitoring realizacji innowacji (przygotowanie i testowanie) i współpraca z innowatorami w zakresie sprawozdawczości dot. realizacji zakładanych rezultatów/ efektów częściowych, przeprowadzenie 60 wizyt monitoringowych (min. dwie wizyty dla każdej innowacji), działania dotyczące realizacji i upowszechniania innowacji – organizacja spotkań, ewaluacja innowacji.

Źródło finansowania: Środki UE w ramach EFS, środki BP i własne.

11. **Nazwa zadania:** Projekt konkursowy „Twórcy społeczni (Growing a Transnational Smart Community of Social Innovators for the Inclusive Development of Central Europe – Social(I)Makers” (Interreg Europa Środkowa).

Opis realizacji: Projekt realizowany jest w ramach Programu Współpracy Interreg Europa Środkowa. Grupa docelową są przede wszystkim administracja publiczna, sektor finansowy, środowisko naukowe, przedsiębiorcy społeczni, a także szeroko pojęta społeczność lokalna siedmiu państw uczestniczących w projekcie.

Oczekiwane efekty: Wspieranie rozwoju ponadnarodowej społeczności innowatorów społecznych (przedsiębiorców, decydentów, obywateli) wykorzystujących inteligentne narzędzia do projektowania i wdrażania innowacyjnych produktów, usług oraz modeli organizacyjnych odpowiadających na potrzeby społeczne Europy Środkowej. Ponadto tworzenie podstaw nowych i trwałych wzorów społeczno-gospodarczych, wykorzystujących strategię inteligentnych specjalizacji.

Źródło finansowania: Środki UE w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także środki własne.

PFRON

12. **Nazwa zadania:** „Program wyrównywania różnic między regionami III”.

Opis realizacji: Tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych - dofinansowanie części kosztów utworzenia spółdzielni socjalnej w zakresie adaptacji pomieszczeń oraz wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane efekty: Wzrost liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

Źródło finansowania: środki PFRON

ARiMR

13. **Nazwa zadania:** Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej - Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020

Opis realizacji: Pomoc przyznawana na zakup maszyn rolniczych, które przede wszystkim będą używane w celu prowadzenia działalności gospodarczej zapewniającej dochód. Wnioskodawca będzie deklarować obowiązek dokumentowania świadczenia usług rolniczych – zabezpieczenie przed ryzykiem tworzenia sztucznych warunków w celu uzyskania wsparcia. W ramach działania wnioskodawca może ubiegać się o wsparcie do 50% kosztów kwalifikowalnych, do 500 000,00 zł w okresie realizacji Programu. Uprawnione do ubiegania się o przyznanie pomocy są osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, prowadzące działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych przez co najmniej dwa lata przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy.

Oczekiwane efekty: Wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz środki krajowe.

14. **Nazwa zadania:** Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich – Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020

Opis realizacji: Premia przyznawana jest na rozpoczęcie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej poprzez realizację biznesplanu i może zostać przeznaczona na: budowę lub modernizację obiektów budowlanych, zakup lub instalację nowych maszyn, urządzeń, sprzętu komputerowego. Premia w wysokości 100 tys. zł może być przyznana danemu podmiotowi tylko raz i będzie wypłacana w dwóch ratach:

- I - w wysokości 80% - po wydaniu decyzji o przyznaniu pomocy;
- II - w wysokości 20% - po weryfikacji realizacji założeń biznesplanu.

Adresatami „Premii na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” są pełnoletnie osoby fizyczne, których miejsce zamieszkania mieści się w gminie wiejskiej, gminie miejsko-wiejskiej lub miejskiej (z wyłączeniem miast powyżej 5 tysięcy mieszkańców), podlegały ubezpieczeniu w KRUS w pełnym zakresie jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik, bądź beneficjenci

poddziałania „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi”.

Oczekiwane efekty: Stworzenie pozarolniczych źródeł dochodów, promocja zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich poprzez podejmowanie przez rolników, domowników i małżonków rolników pozarolniczej działalności gospodarczej.

Planowany termin naboru wniosków o przyznanie pomocy: czerwiec 2018r.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz środki krajowe.

15. **Nazwa zadania:** Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój – Przetwórstwo i marketing produktów rolnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020

Opis realizacji: Pomoc może być przyznana, jeżeli projekt objęty wnioskiem:

- dotyczy przetwórstwa i wprowadzenia do obrotu produktów rolnych;
- polega na modernizacji lub budowie zakładu przetwórstwa produktów rolnych lub infrastruktury handlu produktami rolnymi;
- spełnia wszystkie wymagania określone przepisami prawa, mające do niej zastosowanie (m.in. higieniczno-sanitarne, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt);
- nie jest finansowany z udziałem innych środków publicznych.

Pomoc, w formie refundacji do 50% poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji, przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu wynosi 300 000 zł. Uprawnione do ubiegania się o przyznanie pomocy są:

- osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli:
 - wykonują działalność gospodarczą w zakresie przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych;
 - działają jako przedsiębiorca prowadzący mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo;

lub

- rolnicy będący osobą fizyczną, domownicy lub małżonkowie rolników, jeżeli:
 - podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie;
 - rozpoczynają wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie przetwarzania produktów rolnych.

Oczekiwane efekty: Wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy poprzez wsparcie tworzenia i rozwoju działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa produktów rolnych.

Planowany termin naboru wniosków o przyznanie pomocy: listopad 2018r.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz środki krajowe.

Departament Wdrażania Programu Regionalnego UMWW

16. **Nazwa zadania:** Oś Priorytetowa 1 „Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka”.

Działanie 1.3 „Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego”.

Poddziałanie 1.3.3 „Infrastruktura na rzecz rozwoju gospodarczego”.

Opis realizacji: Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości. Osiągnięcie lepszych warunków rozwoju MŚP w regionie poprzez wsparcie usług skierowanych do nowopowstałych przedsiębiorstw w początkowym etapie rozwoju, kompleksowe przygotowanie infrastruktury rozwoju gospodarczego oraz wsparcie instytucji otoczenia biznesu. W ramach Poddziałania 1.3.3 dotowane będą projekty polegające na tworzeniu i modernizacji już istniejącej infrastruktury wspierającej rozwój gospodarczy na nieużytkach zlokalizowanych w pobliżu autostrad, dróg szybkiego ruchu, linii kolejowych oraz terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji.

Oczekiwane efekty: Wzmocnienie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, wzrost liczby nowych inwestycji oraz zwiększona promocja przedsiębiorczości a w konsekwencji wzrost zatrudnienia.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

17. **Nazwa zadania:** Oś Priorytetowa 1 „Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka”.

Działanie 1.3 „Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego”.

Poddziałanie 1.3.4 „Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach ZIT dla MOF Poznania”.

Opis realizacji: Program zakłada wsparcie inkubacji firm działających w branży IT Aglomeracji Poznańskiej, we współpracy ze środowiskiem akademickim poprzez dostarczenie przedsiębiorstwom, w początkowej fazie ich działalności, usług potrzebnych do funkcjonowania

przedsiębiorstwa, rozwoju produktu lub usługi oraz umocnienia pozycji rynkowej. Projekt będzie realizowany w oparciu o Instytucję Otoczenia Biznesu zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym przez konsorcjum publicznych uczelni poznańskich oraz Miasto Poznań. Formy wsparcia: usługi prawne i eksperckie ochrony przedpatentowej, doradztwo badawczo – rozwojowe, specjalistyczne usługi szkoleniowe, mentoringowe i projektowe, usługi intramentoringowe poprzez platformę internetową, usługi udostępnienia infrastruktury coworkingowej, usługi marketingowe, prawne i księgowe dla nowopowstałych firm.

Oczekiwane efekty: Wzmocnienie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, wzrost liczby nowych inwestycji oraz zwiększona promocja przedsiębiorczości a w konsekwencji wzrost zatrudnienia.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

18. **Nazwa zadania:** Oś Priorytetowa 1 „Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka”.
Działanie 1.5 „Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw”.
Poddziałanie 1.5.2 „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez poprawę efektywności energetycznej”.

Opis realizacji: Wspieranie projektów kładących nacisk na zwiększenie zastosowania innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP poprzez wzmocnienie aktywności inwestycyjnej. Wsparcie sektora poprzez podniesienie poziomu innowacyjności, eko-innowacje, efektywność energetyczną i rozpowszechnianie wykorzystania technik informacyjno-komunikacyjnych. W ramach Poddziałania 1.5.2 wspierane będą wysoko innowacyjne projekty poprzez inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne (transfer technologii poprzez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej).

Oczekiwane efekty: Wzmocnienie konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, wzrost liczby nowych inwestycji oraz zwiększona promocja przedsiębiorczości a w konsekwencji wzrost zatrudnienia.

Źródło finansowania: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Departament Wdrażania EFS UMWW

19. **Nazwa zadania:** Realizacja Działania: 6.5 Doskonalenie kompetencji osób pracujących i wsparcie procesów adaptacyjnych w ramach WRPO 2014+

Opis realizacji: Działania będą skupiały się na realizacji celu szczegółowego WRPO 2014+ jaki jest podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora małych i średnich

przedsiębiorstw (MŚP) i ich pracowników, w tym MŚP przechodzących procesy adaptacyjne, restrukturyzacyjne i modernizacyjne.

W ramach konkursu realizowane jest wsparcie rozwojowe na rzecz:

- a) MŚP, pozwalające na adaptację do zmian w gospodarce, w szczególności usługi doradcze i szkoleniowe, w tym w zakresie poprawy jakości zarządzania, rozwoju MŚP w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji, wykorzystania nowych technologii czy zarządzania kapitałem ludzkim;
- b) rozwoju kompetencji i kwalifikacji osób pracujących w MŚP, w tym w wieku 50 lat i więcej oraz o niskich kwalifikacjach, w szczególności usługi szkoleniowe dostosowujące do potrzeb pracodawcy.

Oczekiwane efekty: Podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora MŚP i ich pracowników w tym MŚP przechodzących procesy adaptacyjne, restrukturyzacyjne i modernizacyjne.

Źródło finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego oraz wkład własny beneficjentów.

III.5 Wsparcie funkcjonowania instytucji rynku pracy

WUP

1. **Nazwa zadania:** Monitorowanie zmian społeczno-gospodarczych oraz realizacja badań i analiz rynku pracy w Wielkopolsce

Opis realizacji: Upowszechnianie wiedzy o rynku pracy i sytuacji różnych grup bezrobotnych (np. kobiet, osób młodych i po 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych czy cudzoziemców) sprzyjać ma podnoszeniu poziomu aktywności zawodowej w regionie i tworzeniu adekwatnych form pomocy dla poszukujących pracy czy ofert kształcenia. W ramach działania prowadzony będzie stały monitoring rynku pracy w ramach sprawozdawczości statystycznej (zgodnej z programem badań statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego). Podstawowe informacje o rynku pracy będą publikowane w Biuletynie Informacyjnym WUP (12 zeszytów). Pozyskiwane będą również informacje dotyczące powiatowych rynków pracy, wykraczające poza statystykę publiczną, które pozwolą na monitorowanie zmian społeczno-gospodarczych w wymiarze lokalnym i regionalnym (dotyczące m.in. zapotrzebowania na kwalifikacje zawodowe w ofertach zgłaszanych do PUP, najważniejszych branż na lokalnych rynkach pracy, realizacji aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, rejestracji oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi).

Zaplanowana jest realizacja badań własnych w PUP dotyczących aktualnych problemów wielkopolskiego rynku pracy, m.in. badania dotyczącego sytuacji osób bezrobotnych 50+, wydatkowanych środków z KFS, średniego czasu poszukiwania pracy w Wielkopolsce oraz badania na temat działalności wielkopolskich urzędów pracy na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Przewiduje się również realizację dwóch badań zleconych dotyczących rynku pracy w regionie:

- przygotowanie i przeprowadzenie analizy oraz badania społecznego dot. zapotrzebowania wielkopolskiego rynku pracy na kwalifikacje i kompetencje zawodowe, z uwzględnieniem wybranych grup zawodowych wraz z przygotowaniem i wydaniem raportu,
- przygotowanie i przeprowadzenie analizy oraz badania społecznego dot. kondycji i perspektyw rozwoju przemysłu spożywczego w województwie wielkopolskim oraz jego roli dla regionalnego rynku pracy wraz z przygotowaniem i wydaniem raportu (badanie ma uwzględniać potencjał rozwojowy tej gałęzi gospodarki w perspektywie 5-letniej).

W ramach analizy popytu i podaży pracy zrealizowane będą badania Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych za 2017 r. oraz Barometr Zawodów, stanowiące krótkotrwałą

prognozę zawodów deficytowych, nadwyżkowych i w równowadze na lokalnych rynkach pracy.

Wyniki badań upowszechniane będą poprzez dystrybucję publikacji i opracowań, organizację konferencji oraz udział w konferencjach zewnętrznych wraz z prezentowaniem dorobku badawczego.

Oczekiwane efekty: Działanie w tym zakresie ma służyć poprawie jakości systemu analiz i monitoringu zmian społeczno-gospodarczych i potrzeb rynku pracy w województwie wielkopolskim.

Upowszechnianie wyników z badań i analiz w formie raportów i opracowań statystycznych oraz zamieszczenie ich w wersji elektronicznej na stronach internetowych WUP, publikacja badań, analiz i raportów przekładać ma się na poszerzenie i upowszechnienie wiedzy na temat sytuacji na wielkopolskim rynku pracy oraz aktualizację informacji na ten temat. Badania będą wsparciem informacyjnym dla instytucji rynku pracy, podmiotów edukacyjnych, instytucji zarządzających regionem poprzez dostarczanie wiedzy o rynku pracy i zjawiskach na nim zachodzących, co przyczyniać ma się do prowadzenia skutecznej polityki zatrudnieniowej oraz wpływać na dopasowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy. Pozyskiwanie i upowszechnianie informacji o popytowej stronie rynku pracy ma przyczyniać się do zwiększania świadomości społecznej na temat poszukiwanych pracowników i przyczyniać się do trafnych wyborów zawodowych i edukacyjnych.

Źródło finansowania: FP, PT WRPO 2014+, dotacja MRPiPS.

2. **Nazwa zadania:** Monitorowanie polityk publicznych w ramach sieci Wielkopolskiego Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego (WROT) w zakresie rynku pracy.

Grupy docelowe: działania w zakresie monitorowania polityk publicznych skierowane są do osób odpowiedzialnych za ich kształtowanie, co przekładać ma się na poprawę sytuacji mieszkańców regionu (ogółem i w grupach wymagających szczególnego wsparcia).

Opis realizacji: Współpraca z innymi jednostkami badawczo-analitycznymi z województwa wielkopolskiego w ramach sieci współpracy WROT ma na celu zbieranie kompleksowej wiedzy dotyczącej regionu, w ujęciu różnych perspektyw w celu wsparcia zarządzania strategicznego i wdrażania WRPO 2014+. W ramach tej współpracy przewiduje się bieżące raportowanie podejmowanych prac, opracowywanie wkładów merytorycznych i wskaźników monitorujących z zakresu rynku pracy do raportów koordynowanych przez WROT oraz

udział w spotkaniach organizowanych przez WROT. Przewiduje się udział w pracach analitycznych w opracowaniu nowej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego.

Oczekiwane efekty: Działanie w tym zakresie ma służyć: poprawie jakości systemu analiz i monitoringu zmian społeczno-gospodarczych, określeniu potrzeb rynku pracy w województwie wielkopolskim i programowaniu rozwoju regionu, a uzyskana wiedza wspierać ma realizację polityk regionalnych, mających przełożyć się na wzrost jakości życia mieszkańców województwa wielkopolskiego.

Źródło finansowania: PT WRPO 2014+.

3. **Nazwa zadania:** Szkolenia rozwijające i doskonalące warsztat pracy kadry doradczej

Opis realizacji: Na 2018 rok zaplanowane zostały szkolenia dla kadry PUP oraz WUP, pracującej w bezpośredniej obsłudze osób bezrobotnych, poszukujących pracy i innych klientów, w tym m.in. dla doradców zawodowych. Szkolenia będą mieć na celu rozwijanie i doskonalenie warsztatu pracy kadry doradczej, wyposażenie uczestników w skuteczne sposoby obsługi klientów oraz rozwijanie umiejętności komunikacyjnych w relacji z osobą odczuwającą trudności na rynku pracy.

Oczekiwane efekty: W efekcie nastąpi rozwój kompetencji kadry świadczącej usługi na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, poszukujących pracy i innych, poznanie nowych i doskonalenie dotychczasowych sposobów pracy, wzrost umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami w obsłudze klientów.

Źródło finansowania: FP

4. **Nazwa zadania:** System Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego (SIPWW) w zakresie rynku pracy.

Opis realizacji: Głównym celem realizacji projektu SIPWW jest poprawa konkurencyjności Wielkopolski poprzez utworzenie regionalnej (wojewódzkiej), otwartej, cyfrowej platformy, integrującej referencyjne i dziedzinowe zasoby informacyjne o charakterze przestrzennym.

Oczekiwane efekty: W ramach projektu dążyć się będzie do zwiększenia wiarygodności, aktualności oraz dostępności informacji zawartych w rejestrach publicznych. Ponadto System Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego ma usprawnić procesy administrowania, planowania, monitoringu oraz działania służb na wszystkich szczeblach administracji publicznej w województwie oraz wesprzeć procesy rozwoju regionu. SIPWW służyć będzie publikacji danych, zapewnić przepływ danych i informacji przestrzennych

pomiędzy jednostkami administracji publicznej, instytucjami publicznymi i podmiotami gospodarczymi, zwiększyć ilości elektronicznie dostępnych informacji i usług, umożliwiając zarządzanie danymi, przetwarzanie i udostępnianie ich w formie zintegrowanej zarówno społeczeństwu, jak i instytucjom publicznym oraz podmiotom gospodarczym. WUP jest jednym z instytucji biorących udział w projekcie.

Źródło finansowania: SWW.

WUW

5. **Nazwa zadania:** Szkolenia i warsztaty dla pracowników PUP.

Opis realizacji: Przygotowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pracowniczej PUP. Zostaną one przeprowadzone w 2018 r.

Oczekiwane efekty: Podniesienie kwalifikacji i jakości kadry pracowniczej PUP na terenie Wielkopolski.

Źródło finansowania: środki własne WUW.

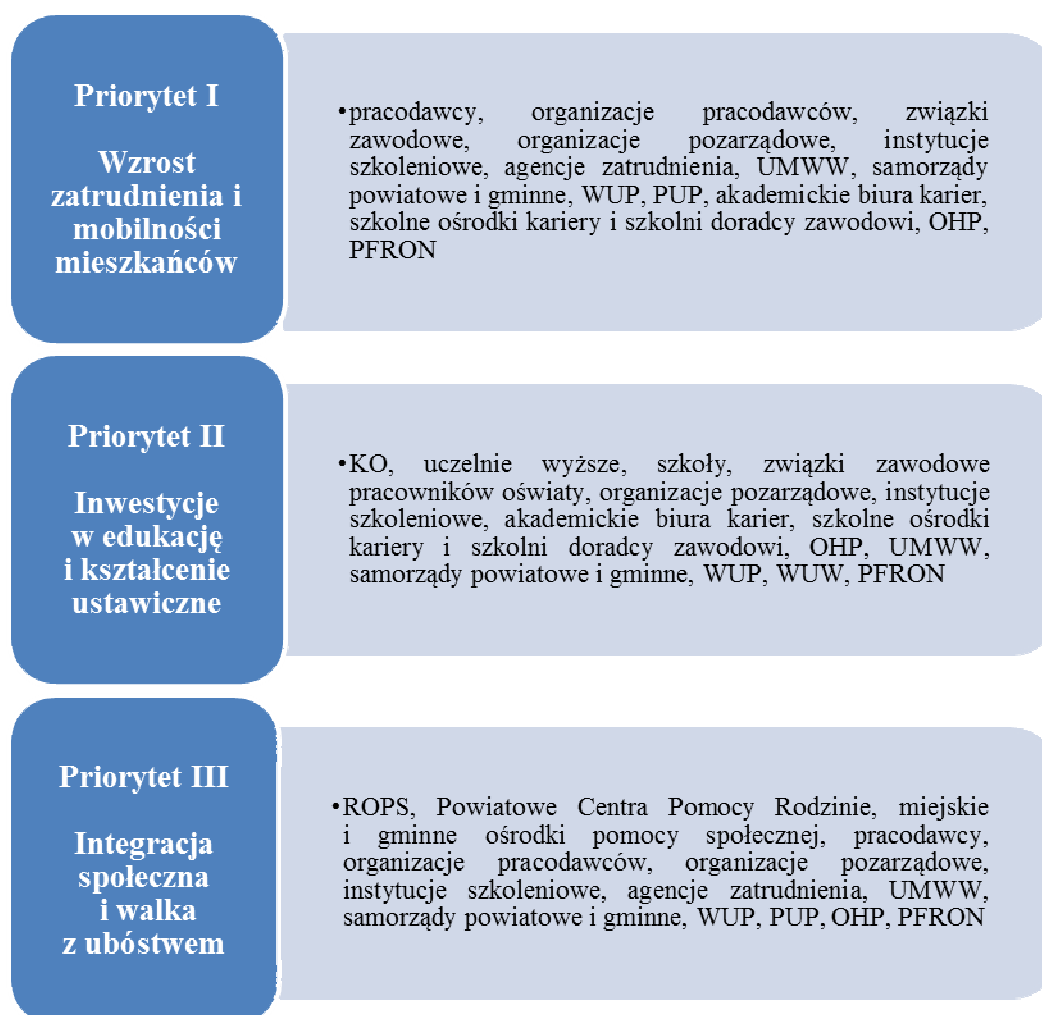
IV. Główni realizatorzy i partnerzy Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok

Podstawą do opracowania przez WUP dokumentu były informacje przygotowane przez poszczególnych członków dwóch powołanych w tym celu zespołów. tj. Regionalnego Zespołu ds. Opracowania *Planu*, który pracował pod przewodnictwem Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego Wojciecha Jankowiaka oraz Zespołu WUP ds. Opracowania *Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok* powołanego przez Dyrektora WUP.

W skład Zespołu Regionalnego weszli przedstawiciele takich instytucji jak UMWW, ROPS w Poznaniu, WUW, Wielkopolska Wojewódzka Komenda OHP, KO, Wielkopolski Oddział PFRON, Wielkopolski Oddział Regionalny ARiMR, Wielkopolska Sieć Biur Karier, Konwent Starostów Województwa Wielkopolskiego oraz Konwent Dyrektorów PUP Województwa Wielkopolskiego.

Ważna rola w realizacji *Planu*, oprócz podmiotów wchodzących w skład ww. Zespołów, spoczywać będzie na innych podmiotach i instytucjach, które swoje działania koncentrują w obszarze polityki rynku pracy w Wielkopolsce.

Główni realizatorzy i partnerzy *Strategii Zatrudnienia dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020 oraz Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2018 rok*

V. Źródła finansowania regionalnej polityki rynku pracy w 2018 r.

W 2018 roku na działania zaplanowane do realizacji w obszarze regionalnego rynku pracy, w ramach niniejszego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim, planuje się przeznaczyć środki zarówno europejskie, jak i krajowe, czy środki własne poszczególnych instytucji w ramach wskazanych priorytetów. Jednocześnie każda z instytucji wchodząca w skład Zespołu tworzącego niniejszy dokument charakteryzuje się indywidualną specyfiką funkcjonowania, co skutkuje odrębnym zakresem czasowym planowania środków finansowych, w szczególności dotyczy to projektów finansowanych ze środków UE.

VI. Monitorowanie i sprawozdawczość

Narzędziem monitorowania SZWW jest przygotowywane corocznie sprawozdanie z realizacji *Planu*.

Za monitorowanie realizacji Strategii jest odpowiedzialny WUP. Z rocznych Planów Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim przygotowywane są sprawozdania z ich realizacji. Zbieranie danych od członków Zespołu z realizacji zadań nastąpi na przełomie stycznia i lutego 2019 roku, które obejmować będzie m.in. opis podjętych działań, czas realizacji i oczekiwane rezultaty. Dokument ten zostanie przedłożony Wojewódzkiej Radzie Rynku Pracy w Poznaniu i Wojewódzkiej Radzie Dialogu Społecznego w Poznaniu, a następnie po przyjęciu przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego, będzie przekazany do MRPiPS.

